

Xəbər
Dolların rəsmi məzənnəsi rekord həddə çatdı
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 12-13 noyabr 2016-cı il Şənbə № 251 (6572) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Antikollektordan vətəndaşlara müraciət- "Evinizi itirmək istəmirsinizsə..."

Əkrəm Həsənov:
"Evinizi girov qoymuş vətəndaşların evlərinin əlindən alınması ciddi sosial gərginlik yaradacaq"

yazısı səh.13-də

ABŞ-ın yeni prezidentindən Qarabağ gözləntiləri - ümid, yoxsa təhlükə

yazısı səh.3-də

Üzeyir Cəfərov:

"Müharibə aparan ölkədə hərbi senzura mütləq olmalıdır"

yazısı səh.5-də

İlqar Məmmədov gələn həftə azad oluna bilər

yazısı səh.6-də

Əli Kərimli xanım Klintonaya yazdığı təbriki Trampa yolladı və biabırçılıq baş verdi

yazısı səh.6-də

Əməkdaşlarımız Bakıdan Lənkərana uzanan "ölüm dəhlizindən" yazır

yazısı səh.10-də

Ağac kəsənlərlə bağlı cəzalar ağırlaşdırıldı, deputatlar yenə narazı qaldı

yazısı səh.12-də

Müdafiə Nazirliyi yaralanan hərbi qulluqçunun müraciətinə reaksiya verdi

yazısı səh.13-də

Kanalizasiya sisteminin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı işçi qrupu yaradıldı

yazısı səh.2-də

Mərkəzi Bank nikbin bəyanat, ekspertlər isə növbəti devalvasiya anonsu verir...

yazısı səh.15-də

Düşmən tərəf yeni və qəliz "tənlik" qarşısında

TRAMPIN QƏLƏBƏSİ, ERMƏNİ LOBBİSİNİN MƏĞLUBİYYƏTİDİR - İŞGALÇI ÜÇÜN ŞOK GƏLİŞMƏ!

II Dünya müharibəsindən sonra ilk dəfə "erməni faktoru"ndan uzaq şəxs ABŞ prezidenti seçilib; **rusiyalı analitik:** "Yeni prezident ermənilər üçün heç nə etməyəcək, çünki milyardere onların pulu lazım deyil, ABŞ diasporunun Qarabağla bağlı mövqeyi də ciddiyyə alınmayacaq..."

yazısı səh.7-də

General Hilal Əsədovun xanımının baş həkim olduğu poliklinikada total yoxlamalar başlandı

İşçilər tələşdə: "Bu poliklinika hələ belə yoxlama görməyib..."; **Nüşabə Əsədova:** "Həyat yoldaşım evdədir, təqaüdə çıxıb... Onun iş yeri yoxdur"

yazısı səh.5-də

Rauf Arifoğlu:
"Ən böyük uğurumuz yaşımızdır"
yazısı səh. 8 və 9-də

Bəxtiyar Hacıyev:
"Bu seçki ABŞ üçün qara bir səhifə idi"
yazısı səh.4-də

İcra başçısı ilə dalışan 1-ci müavin danışdı:
"Susmağımın səbəbi vardı"
yazısı səh.6-də

ABŞ-in yeni seçilən prezidenti Donald Trampın dövlət katibi postuna seçdiyi namizədlərin adları açıqlanıb. "Reuters"-in xəbərinə görə, Trampın bu vəzifəyə favorit namizədi Respublikaçılar Partiyasının sabiq spikeri Nyut Qinqriçdir. Ondan əlavə, dövlət katibi postuna daha iki namizəd var. Bunlar ABŞ-ın BMT-dəki sabiq səfiri Con Bolton və Senatın xarici əlaqələr üzrə komitəsinin sabiq rəhbəri Bob Korkerdir. Bolton ABŞ-ın baş prokuroru da ola bilər.

Nyut Qinqriç sağ-konservativ mövqeyi ilə seçilən namizəddir. O, daha əvvəl abortların, homoseksual nikahların və qeyri-qanuni miqrasiyanın əleyhinə çıxışlar edib. Bundan əlavə, o dəfələrlə ətraf mühitin qorunması və əhalinin sosial ehtiyacları üzrə proqramların maliyyələşdirilməsinin azaldılmasını təklif edib. O, həmçinin terrorizmle güzəştsiz mübarizənin aparılması olduğunu bildirib.

Xarici siyasətə gəldikdə isə Qinqriç geridə qalmış ölkələrə qarşı sərt qərarların tərəfdarıdır. O, Barak Obamanın qərarlarına olduqca neqativ yanaşır və daha əvvəl onu ABŞ tarixində ən radikal prezident adlandırır.

Azərbaycan isə həтта onun bədxahlarının da etiraf etdiyi kimi, ABŞ-la sıx əlaqələrə malik olan ölkələr sırasındadır. Trampa da köhnədən işgüzar əlaqələri olan ölkələr sırasındadır. Bu mənada Bakı ilə Vaşinqton arasında problemlərin yaranacağı ehtimal olunmur. Azərbaycan rəsmilərinin son açıqlamaları da bu yanaşmanı təsdiqləyir. Diqqətçəkən məqam Azərbaycan hakimiyyəti Donald Trampdan əsas gözləntiləri sırasında öncə ABŞ-ın Qarabağ məsələsində aktivlik göstərməsini gözlədiyimizi bildirməsidir.

Azərbaycan prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov bildirdi ki, Azərbaycan Donald Trampa səmərəli əməkdaşlığa ümid edir: "Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev də Donald Trampı təbrik edib. Azərbaycan ABŞ-la enerji, neqliyyat dəhlizlərinin inkişafı və təhlükəsizlik sahəsində səmərəli əməkdaşlıq edir. Bu sahələrdə əməkdaşlıq daha da inkişaf edəcək. Azərbaycanın ən böyük gözləntisinə gəlincə, ABŞ Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsi ilə məşğul olan ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlərindən biridir. Azərbaycan prezidenti də təbrikində qeyd edib ki, Trampın prezident seçilməsi ilə ABŞ-ın Minsk Qrupunda fəaliyyətinə bir dinamizm gələcəyinə, ABŞ-ın bu sahədə fəallaşacağına inanırıq. İnanırıq ki, nəhayət, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi öz həllini tapacaq".

ABŞ-ın yeni prezidentinin xarici siyasətinin, o cümlədən Azərbaycanla, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı siyasətinin necə olacağı haqda politoloqlar proqnoz verməkdədirlər. Politoloq Elxan Şahinoğlu bildirdi ki, Trampın seçki kampaniyası dövründə xarici siyasətlə bağlı verdiyi vədlərin hamısını yerinə yetirməsi inandırıcı deyil. Seçki öncəsi kampaniyada insanların səsini qazanmaq üçün istənilən vəd verilə bilər. Amma prezident seçildən sonra onu yerinə yetirmək çətindir. Daxili siyasətlə bağlı verilən vədlər belə də yerinə yetirilə və ağır qazanıla bilər: "Tramp iş adamıdır, iki dəfə müflis olub və sonradan yenidən böyük kapital toplaya bilər. Bu bacarığı ona daxilə bağlı bir çox vədlərini həyata keçirməyə şərait yarada bilər. Amma xarici siyasətlə bağlı dediklərinin çoxunu həyata keçirə bilməyəcək. Məsələn, Meksika ilə sərhəd boyunca böyük hasarı özü də Meksikanın hesabına necə tikmək olar? Meksika buna gedərmə? Yaxud bütün müsəlmanları ABŞ-a buraxmaqqla bağlı Trampın seçkidən əvvəl dediklərini həyata keçirmək necə mümkün ola bilər? Yəni bir çox populist vədlər var ki, heç biri yerinə yetirilməyəcək. Digər tərəfdən, xarici siyasətdə əsas məsələ dövlət katibinin kim olmasıdır. Həm də ABŞ-da heç də hər şey prezidentdən asılı deyil. Oturuşmuş siyasi sistem var. Bu siyasi sistemə daxildir Dövlət Departamenti, Pentaqon, müşavirlər, beyin mərkəzlərinin hazırladığı çoxsaylı hesabatlar. Barak Obama da prezidentlikdən öncə çox şey vəd edirdi. Demişdi ki, hakimiyyətə gələn kimi Quan-

Trampın Qarabağ, Cənubi Qafqaz, Azərbaycan siyasəti...

ABŞ-ın yeni prezidentindən Qarabağ gözləntiləri - ümid, yoxsa təhlükə

şəsinin həllində hər hansı bir aktivlik nümayiş etdirəcəyinə inamım yoxdur. Əksinə, mən təhlükədən qorxuram. Trampın seçkidən öncə Krimla bağlı çıxışları narahatlıq yaradır. Tramp verdiyi vədi yerinə yetirib Ukraynaya dəstəyi azaltsa və Krimin işğalına göz yumsa, bu, bizim üçün də təhlükəli presedent yaradar. Çünki Ukraynanın da tələbi budur ki, işğala son qoyulsun, Azərbaycanın da Qarabağla bağlı tələbi işğala son qoyulmasıdır. Tramp əgər Ukraynanın tələbini gözdə tutmürsə, Krimin Rusiyanın ərazisi kimi tanınacaqsa, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində də biz müəyyən təhlükəli addımlar gözləyə bilərik. Amma mən inanmıram ki, Tramp qoyulan siyasi sistemdən kənara çıxsın. Çünki kənara çıxmaq ABŞ-ın milli və təhlükəsizlik maraqlarına zidd olar ki, buna oturuşmuş siyasi sistem imkan verməz.

Düşünürəm ki, Azərbaycanla münasibətlərdə bəzi soyuqluğa rəğmən Trampın dövründə ABŞ Azərbaycanla strateji tərəfdaşlığı davam etdirəcək. İqtisadi layihələrdə ABŞ-ın illərdir Azərbaycana dəstək siyasətini davam etdirəcək. Qarabağ məsələsində isə Barak Obamanın və əvvəlki prezidentlərin dövründə hansı siyasət müşahidə olunubsa Trampın dövründə də elə olacaq. Tramp bizim bölgə ilə bağlı başını çox ağrıtmayacaq. Çalışacaq xarici siyasətdə problemləri azaltsın ki, daxiləki bacardığı işlərlə məşğul olsun. Təəssüf ki, Dağlıq Qarabağ məsələsi ABŞ üçün son sıralarda gəlir".

□ Etibar SEYİDAĞA

Obamanın "gedər ayaq" da verdiyi antiterror əmri...

Kənan RÖVŞƏNOĞLU

Suriyada terrorçu liderlərin məhv edilməsi əmrinin arxasında yatan amillər; Pentaqon Suriyada terrorçu ovuna başlayır

Prezident Barak Obama Pentaqona "Fəth əş-Şam" terror təşkilatının (köhnə adla "ən-Nusra") liderlərini öldürmək barədə əmr verib. Bu barədə "Vaşinqton Post" qəzeti ABŞ hökumətindəki mənbələrə istinadən xəbər yayıb.

Xəbərdə qeyd olunur ki, Obamanın əmrinə əsasən Pentaqona məxsus pilotsuz aparatlar Suriya ərazisindəki terror təşkilatı liderlərini izləyib məhv edəcək. Qəzetə məlumat verən mənbə bu əmrin səbəbinin "əl-Qaidə"nin Avropanın cənubunda terror aktları planlaşdırması haqda məlumatlar olduğunu deyib. Ancaq bunun indi, ABŞ-da prezident seçkisindən bir gün sonra verilməsi suallar doğurub.

Qeyd edək ki, ABŞ hökuməti "ən-Nusra"ni terror təşkilatı kimi tanısa da, bir sıra Yaxın Şərq ölkələri, o cümlədən Türkiyə Suriyada Bəşər Əsədə qarşı vuruşan əsas silahlı qüvvə olduğu üçün "ən-Nusra" ilə əməkdaşlıq edir. Hətta zaman-zaman bir sıra ərəb ölkələrinin "ən-Nusra"ya silah və maddi yardım etməsi barədə xəbərlər yayılıb. Fakt odur ki, bu qruplaşma İŞİD-dən sonra Suriyada ən güclü və böyük silahlı təşkilatdır.

Eyni zamanda Rusiya bu qruplaşmanı birmənəli olaraq terror təşkilatı hesab edir və Amerikanı Hələbdəki bu qruplaşmaya qarşı kampaniyayı dəstəkləməyə çağırıb. Məhz bu mübahisələr nəticəsində bu ilin yayında "ən-Nusra" adını dəyişərək Şamın Fəth Ordusu edib və "əl-Qaidə" ilə bağlarını qopardığını bəyan edib. Ancaq buna baxmayaraq, qruplaşma hər hansı fəaliyyət və ya strategiyasını dəyişməyib. Bu səbəbdən də təşkilata münasibət dəyişməyib, yəni terrorçu hesab edənlər əvvəlki fikrində qalır. İndi isə ABŞ ordusu artıq bu təşkilatı hədəfə alır. Bu o deməkdir ki, Əfqanıstan, İraq, Pakistan və Yəməndən sonra Suriyada "Predator" pilotsuz aparatları fasiləsiz uçuşlar həyata keçirərək "ən-Nusra" liderini axtaracaq. Bu aparatlar Arizona ştatında yerləşən bazalardan (əsasən Arizona ştatında Holloman hərbi hava bazası - K.R.) idarə olunur. Davamlı uçuşlar həyata keçirən bu aparatlar izləmə və lazım gədikdə hədəfi məhv etmək üçün raketlərlə təchiz olunub. Bu isə o deməkdir ki, yaxın aylarda Suriyada terror təşkilatları üçün çətin dönmələr başlayacaq.

O ki qaldı bu qərarı indi verməsinə, hələlik prezident Obamanın məhz seçkilərdən sonra bu cür sərt qərar verməsinin əsl səbəbləri dəqiq məlum deyil. Mümkündür ki, Obama postu təhvil verəndə qədər terrora qarşı mübarizədə ciddi irəliləyişlər etmək və Trampa böyük terror problemləri qoyub getmək istəmir. Çünki indiki vəziyyətdə hakimiyyət ötürülməsi həm Obamanın tənqidlərinə səbəb ola bilər, həm də hər zaman qürurlandığı müsbət fəaliyyətlərinə kölgə salacaq. Barak Obama buna qədər bin Ladenin məhv edilməsi əməliyyatı ilə qürurlanaraq dünyada terrorizmə qarşı ciddi uğur qazandığını bəyan edirdi. Ancaq indi Suriya və İraqda terror geniş vüsət alıb. Və bu vəziyyətin yaranmasında ittiham olunan tərəflərdən biri də Obama administrasiyasıdır. Bu baxımdan, Yaxın Şərqdə həll olunmamış terror problemini xələfinə ötürməsi prezident kimi Obamanın aktivinə mənfi yazılacaq. Bu səbəbdən də Obama Suriyada terrora zərbə vurmaq, Vaşinqtonun terrora dəstək verməsi ilə bağlı ittihamları susdurmaq istəyir.

"Bu, ABŞ üçün qara bir səhifə idi"

ABŞ-da olan Bəxtiyar Hacıyev Amerikadakı seçki gününü və seçki sonrasını anladır; "Həmin gecə ... Nyu-York küçələrində, metro qatarlarında insanlar kədərli, qəzəbli və məyus idilər"

Son

bir neçə gündə dünyada, eləcə də Azərbaycanda əsas müzakirə mövzusu heç şübhəsiz ki, Amerikadakı seçkilərdir. Donald Trampın qələbəsi ölkənin demokratik düşüncəsini yasa boğdu. Seçkiləri Amerikada canlı-canlı izləyən, namizədlərdən biri - Hillari Klintonla dəfələrlə görüşmüş siyasi fəal Bəxtiyar Hacıyevin bu məsələ ilə bağlı fikirləri isə xüsusən maraqlıdır.

Musavat.com hazırda **ABŞ-da olan siyasi fəalla Amerika seçkilərini təhlil etdi:**
 - **ABŞ-dasız və seçkiləri canlı-canlı izləmək imkanınız oldu... İlk təəssüratlarınız necədir?**

- ABŞ-da 2008-ci il seçkilərini də canlı izləmək imkanım olmuşdu. 2008-ci il seçkilərində bir həyəcan, müsbət əhval-ruhiyyə vardı. Bu dəfə seçkilər günü seçki olmasını daha çox insanların sinələrinə vurduqları "Səs verdim" nişanlarından hiss etmək olurdu. Bu dəfə seçki günündə 2008-ci ildəki həyəcan, ümid, enerji hiss olunmurdu. Seçkilər günü Nyu-Yorkda hamı sanki artıq Hillari Klintonun seçilməsini qəbul etmişdi. Hətta seçki günü səhər olduğum Klinton qərgahında bəzi işçilər növbəti prezidentin ofisində çalışmış kimi lovgalanırdılar. Seçkilərin nəticələrini Klintonun Jacob Javits mərkəzində təxminən 30 min nəfərlə birlikdə izləmək imkanım oldu. Ştatlar üzrə səsvermənin nəticəsi açıqlandıqca, sevinc və ümid hissələrini həyəcan, qorxu və məyusluq əvəz etdi. Donald Tramp ard-arda ştatlarda qalib gəldikcə, Klinton tərəfdarları zalı tərk etməyə başlamışdılar. Seçkinin nəticəsi məlum olduqda, Klintonun tərəfdarları qarşısına çıxmasını bir çoxları müsbət hal kimi qiymətləndirdilər. Həmin gecə təkə Klinton tərəfdarları arasında yox, Nyu-York küçələrində, metro qatarlarında insanlar kədərli, qəzəbli və məyus idilər. ABŞ tarixində irqçi, nifrət saçan, qadınlara, immiqrantlara, əlilliyi olan şəxslərə, demək olar ki, bir çox qrupa qarşı ayrı-seçkilik ehtiva edən, təhqirlər yağdıran çıxışları ilə tanınmış, heç bir siyasi təcrübəsi olmayan bir insan ABŞ kimi supergücün prezidenti seçilmişdi və bu, ABŞ üçün qara bir səhifə idi. Təbii ki, bunu anlayanlar kifayət qədər məyus idilər.

- **Niyə azərbaycanlılar və eyni zamanda dünya üçün Tramp nəticəsi gözlənilməz oldu? Amerikanlar dünyanı niyə şoka saldılar?**

- Əslində Donald Trampın qələbə ehtimalı gözlənilən idi. İlk seçkilərdə Ted Kruz, Marko Rubio, Jeb Buş kimi siyasətçilərə qələbə çalması, Klintonla sorğularda səs faizi fərqinin az olması Trampın prezident olmaq ehtimalını saxlayırdı. Sadəcə olaraq, insanlar inanmaq və qəbul etmək istəmirdilər ki, ABŞ seçkiləri irqçi, təcrübəsiz, popu-

list bir şəxsə Ağ Evi, Oval Ofisi həvalə edəcək. Ancaq Trampın qələbəsində bir çox faktorlar rol oynadı. Onlardan biri ABŞ-in ağdərilili, universitet təhsili olmayan, immiqrantlara, müsəlmanlara gizli nifrəti olan elektoratının Trampın çıxışlarından sonra ruhlanması və seçkidə aktiv iştirak etməsi oldu. Tramp onların eşitmək istədikləri fikirləri sadə dildə səsləndirdi və onların dəstəyini qazandı. İkincisi, Klintonun 30 illik ictimai-siyasi fəaliyyəti dövründə qazandığı düşüncələr və qruplar Klintonu qarşı açıq fəaliyyət göstərdilər. Üçüncüsü, hətta siyasi istiblişmənt daxilində də seçkinin son günlərində Klintonun qələbəsinə böyük zərbə vuran addımlar atıldı. Məsələn, Federal Təhqiqatlar Bürosunun rəhbəri seçkiyə 10 gündən az qalmış müddətdə Klintonun dövlət katibi olduğu dövrədəki elektron məktubları barədə araşdırma getdiyini açıqladı. Halbuki bu, qeyri-siyasi qurum olan FBI-nin seçkiyə birləşmə müdaxiləsi idi və FBI rəhbərliyi son bir neçə gündə Klintonun emallərində yeni bir şey olmadığını açıqlasa da, Klintonun qələbəsinə ölümcül zərbə vurmuşdu.

- **Amerikanı bundan sonra nə gözləyir? Tramp nə vəd edir, sizcə?**

- Tramp seçki kampaniyasında nələri vəd etmişdi? Qeyri-leqal immiqrantların ABŞ-dan deportasiyası, Meksika ilə ABŞ arasında böyük divarın çəkilməsi və bunun xərclərinin Meksikaya ödənilməsi, müsəlmanların ABŞ-a girişinin qadağan edilməsi, ABŞ-in NATO-dakı roluna yenidən baxılması, Obamanın gətirdiyi bir çox islahatların geri çevrilməsi, rəqibi Klintonu qarşı cinayət araşdırmasının başlanması və s. Trampın seçki kampaniyası zamanı vəd etdiklərini reallaşdırması çətin və imkansız görünür. Hazırda ABŞ Senati və Nümayəndələr Palatasında respublikaçıların üstünlüyü olsa da, Tramp söz verdiklərinin çoxunu reallaşdırma bilməyəcək. Nəzərə almaq lazımdır ki, 2008-ci ildə kifayət qədər yüksək reytinglə ABŞ prezidenti seçilmiş və müsbət reputasiya, tarixi bir seçkinin qalibi olmuş Obama belə 8 illik prezidentliyi dövründə seçki kampaniyasında söz verdiklərinin bir çoxunu reallaşdırma bilmədi və reytingi aşağı düşmüş halda Ağ Evi tərk edəcək. Tramp isə hələ Ağ Evə qədəm qoymamışdan ABŞ-in bir çox böyük şəhərlərində etirazlarla qarşılanır, reytingi kifayət qədər aşağıdır və dünyanın bir

"FBI rəhbərliyi son bir neçə gündə Klintonun emallərində yeni bir şey olmadığını açıqlasa da, Klintonun qələbəsinə ölümcül zərbə vurulmuşdu"

çok ölkələrinin rəhbərləri onunla əməkdaşlığın edilməsi üçün ilk növbədə Trampın insan hüquq və azadlıqlarına hörmət etməsini şərt kimi qoyurlar. Belə halda Tramp rəhbərliyində ABŞ-da nələrin olacağını proqnozlaşdırmaq kifayət qə-

dər çətinidir. ABŞ yeni, qeyri-müəyyən bir mərhələyə qədəm qoyur. Bu mərhələdən çoxları müsbət bir dəyişiklik gözləmir. Sadəcə, ümid etmək lazımdır ki, bu qeyri-müəyyənliyin vuracağı ziyanlar minimum olsun.

- **Hillari Klintonun siyasi karyerası bundan sonra necə olacaq, fikrinizcə? Siyasətdən getməsi, ya bundan öncəki seçkilərdən sonra yaşadıklarını yaşaması ehtimal olunur? Tramp onu öz komandasına dəvət edə bilirmə?**

- Nə Trampın Klintonu öz komandasına dəvət edəcəyini, nə də Klintonun belə dəvət olarsa, qəbul edəcəyinə inanıram. Klintonun daha çox həyat yoldaşı ilə birlikdə Klinton Fondu, ailə üzvləri, nəvələri ilə daha çox vaxt keçirəcəyini düşünürəm. Ömrünün 30 ilini ictimai-siyasi həyata sərf etmiş, bir çox məsələdə mübarizə aparmış və müsbət nəticələr əldə etmiş təcrübəli bir siyasətçinin təcrübəsiz, bütün fərqli və azlıqda olan etnik və dini qrupları, qadınları ən sərt şəkildə təhqir etmiş, heç bir siyasi təcrübəsi olmayan birinə məğlub olması, ABŞ seçkilərinin birinciyə yox, ikinciye üstünlük verməsi, çox güman ki, onu xeyli məyus edib. Klinton artıq ABŞ-da bir qadının qalxa biləcəyi bütün pillələrə qalxıb, qazana biləcəyi bir çox uğurları qazanıb. Təəssüf ki, ABŞ seçkilərinin bir hissəsinin məsuliyyətsizliyinə görə ABŞ öz tarixində yeni bir səhifə açaraq, qadın prezident seçmək şansını itirdi və bu seçimi dünyanı məyus edən bir seçimlə əvəzlədi.

- **Azərbaycanlılar, xüsusən də demokratik düşüncəyə yasa batdı bu nəticədən sonra. Bəs Azərbaycan üçün Tramp variantı nə vəd edir?**

- Donald Trampın qələbəsi təkə Azərbaycanda yox, bütün dünyada məyusluq və ümitsizlik yaratdı. Məsələ Klintonun və demokrat namizədin məğlubiyyəti deyil, məyusluq buna görə deyil. Məsələ seçki kampaniyasının ilk günlərində səsləndirdiyi fikirlərə görə seçicilər tərəfindən cəzalandırılaraq, seçkilərdən uzaqlaşdırılmalı olan bir şəxsin ABŞ prezidenti kimi seçilməsidir. ABŞ seçkilərinin müəyyən hissəsinin bu seçimi ABŞ-in demokratik dəyərləri, ictimai-siyasi fəaliyyətin ağırlığı, siyasətdə bəzən nankorluğun ola biləcəyi, qeyri-rasional seçicilərin ola biləcəyi ilə bağlı bir çox insanı düşündürdü. Dünyanın bir çox avtoritar ölkəsinin liderləri artıq bu seçim nəticələrindən istifadə edərək, öz mövqelərini gücləndirməyə çalışacaq, demokratiyanın fəsadları, ABŞ-in dünyada demokratik dəyərləri yayması üçün mənəvi haqqının olmaması və s. barədə daha uca səsle danışmağa başlayacaqlar. Buna görə də, bir çox ölkələrdə olduğu kimi, Azərbaycanda da demokratik düşüncədə məyusluq hiss edilir.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

Azərbaycan Respublikasının KONSTITUSİYASI

**Azərbaycan xalqının vahidliyi
Azərbaycan dövlətinin təməlini təşkil edir.
Azərbaycan Respublikası bütün Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının ümumi və bölünməz vətənidir.**

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası

Azərbaycan xalqını

**12 NOYABR -
KONSTITUSİYA GÜNÜ**

**münasibəti ilə təbrik edir,
Azərbaycan Respublikasının bütün vətəndaşlarına sülh,
amin-amanlıq və xoşbəxt gələcək arzulayırıq!**

İlqar Məmmədov gələn həftə azad oluna bilər

Gözlər noyabrın 18-də Ali Məhkəməyə dikiləcək; Yeni ildə əfv olacağı xəbərləri artır

Gələn həftə REAL sədri İlqar Məmmədov üçün kritik həftədir. Noyabrın 18-də Ali Məhkəmədə vicdan məhbusunun kasasiya şikayətinə baxılacaq. Şikayət bu ilin aprelində Şəki Apelyasiya Məhkəməsinin onun barəsində verdiyi qərarla bağlıdır.

REAL sədrinin azadlığa çıxacağına bu dəfə ümidlər yüksəkdir. Buna da ilk növbədə səbəb bu ilin əvvəllərindən başlayaraq, Ali Məhkəmənin "ədələtli femida" rolunda çıxış etməsi və Qərbin diqqətində olan bir sıra tanınmış siyasi məhbusları ya azadlığa buraxmasıdır, ya da onların barəsində cəzanı azaltmasıdır. Təsəffü deyil ki, bu ali instansiya qurumu mart-may aylarında üç vicdan məhbusundan ikisinə - hüquq müdafiəçisi İntiqam Əliyev və araşdırmaçı jurnalist Xədicə İsmayıl azadlıq bəxş edib, Müsavat başqanının müavini Fərəc Kərimlinin isə həbs müddətini azaldıb və bunun nəticəsində o da ötən ay amnistiya ilə azadlığa çıxıb.

Bu amillər İ.Məmmədovun işində ümidli olmağa "yaşıl işıq" yandırır. Eyni zamanda REAL sədri barəsində beynəlxalq qurumların da Azərbaycan hakimiyyətinə təzyiqləri son aylarda intensivləşib. Belə ki, vicdan məhbusunun daha bir işi üzrə Avropa Məhkəməsi ötən ay kommunikasiya mərhələsinə başlayıb. Bundan əlavə, REAL sədrinin verilən 7 illik cəzanın yansından çoxunu geridə qoyduğunu düşünsək, bu amil də onun azadlığa gedən yolunu böyük ölçüdə açır.

REAL sədrinin həyat yoldaşı Vəfa Məmmədova "Yeni Müsavat"a açıqlamasında 18 noyabr məhkəməsi ilə bağlı bunları dedi: "İlqarın vəziyyəti yaxşıdır. Telefonla danışmışıq. Elə bir yenilik yoxdur. Noyabrın 18-ni gözləyirik. Məhkəməyə qədər görüş olmayacaq. Amma telefonla danışacağıq. Bizim məhkəmələrin qərarını bilmək olmur. Nə olacağısa, ayın 18-də görəcəyik. Ümid hər zaman var. Hər kəs görüb ki, indiyə qədər İlqara qarşı münasibət tamam fərqli idi. İndi o münasibətin dəyişib-dəyişmədiyini deyə bilmərəm. Ali Məhkəmənin digər məhbusları məhkəmədən azad etdiyinin indiyə qədər şahidi olmuşuq. Təbii ki, şərti olaraq onlar azad ediləblər və tam azad deyillər. Fikirləşirəm ki, İlqarı da onlar kimi şərti olaraq azadlığa buraxa bilərlər. Ümidimiz var, amma tam deyil. Onsuz da ən tanınmış siyasi məhbuslardan İlqar içəridədir. Bu baxımdan, azad edə də bilərlər".

İ.Məmmədovun qarşısından gələn məhkəməsindən əlavə, Yeni ildə əfv sərəncamının imzalanacağı ilə bağlı yayılan xəbərlər də hazırda gündəmədir. Azərbaycan hakimiyyətinin dekabrın sonlarında əvvəlki illərdəki ənənəni pozmayacağı, növbəti dəfə bir çox məhbusa azadlıq bəxş edəcəyi deyilir.

Hüquq müdafiəçisi Mirvari Qəhrəmanlı yayılan əfv xəbərlərinə belə münasibət sərgilədi: "Əfv prezidentin səlahiyyətindədir. Hüquq müdafiəçiləri isə ölkədə insan hüquqlarının vəziyyəti üzrə gedən prosesləri izləyir, monitorinqlər və qiymətləndirmələr aparır. Bunun nəticəsində müxtəlif hesabatlar hazırlayır. Bu hesabatlar isə müxtəlif qurumlara təqdim edilir. Hesabatların müəyyən hissəsi siyasi hüquqlara aid olur. Buna əsasən də siyasi məhbus siyahısı hazırlanır. Baxışlar, qiymətləndirmələr fərqli də ola bilər. İşçi Qrupuna daxil olan hüquq müdafiəçiləri hazırladıqları siyahını qrupun katibliyinə və Əfv Komissiyasına təqdim edir. Əfv Komissiyasının rəyi isə prezidentə təqdim olunur. Ümid edirəm ki, bu il də əfv ola bilər. İstərdim ki, Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü münasibətilə ölkə başçısı əfv fərmanı versin. Bu isə bir müddət əvvəl ölkədə başlanmış müsbət dəyişikliklərin davamı ola bilər. Ümidvaram ki, məhz bu proseslər İlqar Məmmədovun həbsdən azad olunması və siyasi məhbus sayılan insanların prezident əfvi azadlığa çıxmaları ilə davam edəcək".

□ Cavansir ABBASLI

Bugünlərdə Xətai Rayon İcra Hakimiyyətində qalmaqallı hadisə haqda yazmışdıq. "İcra başçısı müavindən yalvararaq üzr istəyib - şok səbəb" başlıqlı yazıda icra başçısı Razim Məmmədovla onun 1-ci müavini Rafiq Quluyev arasında konfliktdən bəhs edilirdi.

"Yeni Müsavat"a bu haqda etibarlı mənbədən daxil olmuş məlumatda bildirilirdi ki, R.Məmmədov iclasda 1-ci müavini Rafiq Quluyevlə dalaşdı. Buna səbəb onların arasında yaranan mübahisə olub. Həmin yazıdan sitat: "R.Məmmədov müavini hansısa tapşırığı vaxtında yerinə yetirmədiyi üçün danlamaq istədikdə, qarşı tərəfin sərt təkisi ilə üzleşib. Mənbənin bildirdiyinə görə, Rafiq Quluyev icra başçısına hamının gözü qarşısında "bağırma, səndən qorxan yoxdur, özünü yığışdır, yoxsa sənün üçün pis olar", deyib. Bundan sonra icra başçısı möhkəm qəzəblənib və 1-ci müavini iclasdan qovmaq istəyib. Şahidlərin bildirdiyinə görə, R.Quluyev iclası tərk etmək istəməyib. "Məni bu vəzifəyə cənab prezident qoyub, sən kimsən", deyə etirazını bildirib. Mənbə iddia edir ki, bundan sonra tərəflər arasında az qalsın əlbəyaxa dava çıxsın. İclasda iştirak edən digər aparat üzvləri araya girməsəymiş, davanın qaçılmaz olduğu bildirilir".

Yazıda bildirilirdi ki, Rafiq Quluyev hakimiyyətdə çox böyük və qüdrətli bir klanın adamıdır. Onun incidilməsinə, təhqir edilməsinə, iclasdan qovulmasına həmin klanın böyükləri sərt təkpi veriblər. Bundan sonra Razim Məmmədova deyilib ki, Rafiq Quluyevdən iclasdakı insanların gözləri qarşısında üzr istəsin. Razim Məmmədov təcili

iclas çağırıb və 1-ci müavindən üzr istəyib. Şahidlər bildirib ki, R.Quliyev başçıya indən sonra onunla bir yerdə işləməsinin mümkün olmadığını deyib. Mənbə iddia edir ki, Razim Məmmədov Rafiq Quluyevə rəsmən yalvararaq, onu birtə

deyilənlərə nədən münasibət bildirmir? Əgər Razim Məmmədovla arasında münaqişə olmaybsa, necə dəyərlər, başçını özünə yalvarmayıbsa, hansı məntiqlə bu olayı təkzib etmir?

Bu yazının üstündən 3 gün keçməsinə baxmayaraq, yalnız

qeyini öyrənmək istədik.

Rafiq Quluyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, bu barədə şəxsən təkzib etməməsinin səbəbi olub: "Xətai RİH-dən redaksiyanıza göndərilən təkzib məktubu mən də daxil olmaqla, bütün icra hakimiyyətinin mövqeyini

İcra başçısı ilə dalaşdığı deyilən məmur danışıdı

Xətai icra başçısının 1-ci müavini **Rafiq Quluyev:** "Susmağımın səbəbi vardı"

Razim Məmmədov

Rafiq Quluyev

hər yola getirib.

Yazı dərc edildikdən sonra Xətai RİH-dən "Yeni Müsavat"a təkzib məktubu göndərilib. Məktubda yazılanların yalan, böhtan olduğu bildirilib. Belə bir hadisənin baş vermədiyini vurğulanıb.

Maraqlıdır, bəs hadisədə adı çəkilən, başçı ilə dalaşdığı deyilən 1-ci müavin Rafiq Quluyev niyə susur? O, barəsində

Razim Məmmədov bundan rahat olub, 1-ci müavini isə sanki heç nə vecinə deyil. Əksinə, onun bu susunluğu hadisənin gerçəkden baş verdiyinin təsdiqi kimi də başa düşülə bilər.

Göründüyü kimi, suallar çoxdur. Amma bu suallara ən dürüst cavabı R.Quluyev verə bilər. Ona görə də biz onun mobil nömrəsinə zəng edib, möv-

yini əks etdirir. Ona görə də ayrıca mövqeyi bildirməyimə ehtiyac duymadım".

R.Quluyev dedi ki, yayılan məlumat həqiqəti əks etdirmir. O, bizə informasiyanı hardan aldığımız barədə də sual verdi: "Məlumatı sizə kim verib, bilmək olarmı?" İnformasiyanın mənbəyini hətta məhkəmə hökmü ilə də açmağa haqqımızın olduğunu bildirdikdən sonra başçı müavini bizimlə sağollaşdı, dəstəyi əsdi.

Xatırladaq ki, R.Quluyev əvvəllər Xətai Rayon İcra Hakimiyyətində Razim Məmmədovun köməkçisi vəzifəsində çalışıb. Sonradan mənsub olduğu klan onun 1-ci müavin vəzifəsinə qədər yüksəldib. Deyilənə görə, Rafiq Quluyev yaxın vaxtlarda Razim Məmmədovun yerinə təyin ediləcək.

□ Xəbər xidməti

Əli Kərimlidən Trampa "husband" (ər) sataşması

Eyforiyaya qapılan AXCP sədri seçkilərdən öncə Klintonu yazdığı təbrik məktubunu tələm-tələsik Trampa yollayıb...

Belə baxanda, çox da qınamalı deyil. Nəinki AXCP sədri Əli Kərimli, heç tərəqqipərvər bəşəriyyət də gözləməyirdi ki, ABŞ-ın 45-ci prezidenti Hillari Klinton yox, Donald Tramp olacaq.

Ser hamını çaşdırdı - birini az, birini çox. Əli bəy daha çox çaşandır. Çünki o, xanım Klintonun prezident seçiləcəyinə o qədər ürekdən inanmış ki, təbrik məktubunu öncədən hazırlayıb. Hətta o məktubun içində xanımın "husband" (yəni ərinin) ünvanına da xoş sözlər ünvanlanıb.

Ancaq deyir, sən saydığını say, gör amerikalı seçicilər nə sayır. Onlar da götürüb Trampı prezident seçiblər. Bu yerdə gərək AXCP sədri məktubu başdan-başa yeniləyeydi. Amma ya ərinçilik olub, ya əl altında ingiliscə məktub yazan tərcüməçi olmayıb, ya da fikirleşiblər ki, nə fərqi var, Hillari olmasın, Donald olsun, ad-soyadı dəyişərik, iş bir.

Elə də ediblər. Amma detallar var axı. İlk böyük detal odur ki, Tramp, məktubda qeyd olunduğu kimi, Demokratlar Partiyasının namizədi deyil, respublikaçıların namizədidir.

İkincisi, onun "husband"ı (yəni əri) yoxdur, özü ərdir və məşallah, bütün Amerika xalqı hazırda onun arvadlarının siyahısını tutur.

Dünya hegemonu olan ölkənin birinci şəxsinə "əriniz" deyə müraciət etmək gerçəkden də böyük nöqsandır, tanış-biliş elə bilər ki, Tramp gizli geydir və AXCP sədri necəse bunu bilib və ona eyham edib.

Əlbəttə ki, ortada qəsdlə sataşma, məzələnmə kimi bir şey yoxdur, sadəcə, cəbhəçilər xeyli çaşıblar və hamıdan qabağa düşmək ehtirası ilə tələsiblər, nəticədə belə bir biabırçılıq olub.

Heç 1991-ci ildə Ayaz Mütəllibovun 2 gündən sonra devrilməsi də belə olmayıb.

(Sözügedən təbrikin fotosuratını hüquqşünas Mehman Muradlı yayıb).

P.S. Xarici mətbuatın iddi-

alarına görə, Fransa prezidenti nım Klintonu yazıb və ona da F. Olland təbrik məktubunu xayollayıb...

Düşmən tərəf yeni və qəliz "tənlik" qarşısında

ABŞ-in yeni prezidenti qismində Donald Trampın prezident seçilməsi dünyada, xüsusən də Qərbdə siyasi zəlzələ effekti yaratdı, şok effekti doğurdu. Lakin bu şok daimi ola bilməz, istər-istəməz realılıqla barışmaq hissi gec-tez emosiyalara üstün gəlməlidir və yaqın ki, gələcək də.

Təbii ki, Azərbaycan da istisna deyil. Bizim Amerikanın yeni prezidentindən əsas gözləntimiz ilk növbədə milli təhlükəsizliyimiz, ərazi bütövlüyümüz və işğalla - Dağlıq Qarabağla bağlı ola bilər. Azərbaycan üçün əlbəttə ki, ABŞ-in o prezidenti ən sərfəlidir ki, Amerikanın erməni lobbisinin təsirindən və "genosid" uydurmasından uzaq olsun, eyni zamanda ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədr ölkəsinin başçısı kimi Qarabağ probleminin ədalətli həllinə yardımçı olsun - hansı məramı ki, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Trampa təbrik məktubunda gizlətməyib də. Bəs proqnozlar nə deyir?

***

Tanınmış rusiyalı tarixçi analitik Oleq Kuznetsova görə, Tramp özünü uğurlu biznesmen etdiyi kimi, prezident postunda da sırf öz maraqlarından çıxış edəcək. Bu barədə o, rusdilli vesti.az saytına müsahibəsində bildirib.

"Son prezident seçkilərində əsas namizədlərdən biri keçmiş dövlət katibi Hillari Klinton idi. Belə siyasətçilər isə öz əlində maksimum resursları toplamaq üçün məcbur idilər oliqarxlarla, korporasiyalar və diasporlarla danışıqlara və kompromislərə getsin, hakimiyyətdə olanda isə öz sponsorlarının maraqlarını və nəzərə alsınlar, ya da həmin maraqların lobbiciliyini etsinlər. ABŞ-dəki erməni lobbisinin hakimiyyətə təsiri məhz bununla müəyyən edilir. Ermənilər seçki fondlarına pul ödəyir, sonra isə özləri üçün imtiyazlar tələb edirlər" - analitik qeyd edib.

Lakin onun sözlərinə görə, Donald Trampın seçilməsi ilə situasiya kardinal şəkildə dəyişib: "Çünki Trampın özü milyarder, oliqarxdır. O, öz seçki kampaniyasını kənar ianə və sərmayə cəlb etmədən, özü maliyyələşdirib. Ona görə də heç kimə heç nə borclu deyil. Demək, kimsənin fikrinə də qulaq asmağa borclu deyil. Bu mənada o, 2-ci Dünya müharibəsindən sonra ABŞ-in ilk prezidentidir ki, bu ölkədəki diaspora ona əslə heç bir təsire malik deyil. Bu da öz növbəsində şəxsi ki, Amerikadakı erməni lobbisinin ciddi məğlubiyyətidir. Ona görə də əminliklə demək olar ki, yaqın dörd ildə ABŞ-in xarici siyasətinə Amerika erməni lobbisinin təsiri sıfır olacaq. Çünki Tramp administrasiyasının onların qarşısında hər hansı korporativ öhdəliyi yoxdur. Bu mənada Trampın qələbəsi - ABŞ-dəki erməni lobbisinin məğlubiyyətidir".

Analitikin qənaətinə, eyni səbəbdən yeni prezident "soyqırım" sözü də işlətməyəcək: "Tramp yalnız özünün dünya

Trampın qələbəsi erməni

lobbisinin məğlubiyyətidir -

işğalçı üçün şok gəlişmə!

II Dünya müharibəsindən sonra ilk dəfə "erməni faktoru"ndan uzaq şəxs ABŞ prezidenti seçilib; **rusiyalı analitik:** "Yeni prezident ermənilər üçün heç nə etməyəcək, çünki milyardere onların pulu lazım deyil, ABŞ diasporunun Qarabağla bağlı mövqeyi də ciddiyyə alınmayacaq..."

görüşünə uyğun siyasət aparacaq. Hər halda, onun indiyədək olan bütün hərəkətləri bunu deyir. Əgər o, bu və ya başqa subyektiv səbəbdən "genosid" demək istəseydi, bunu çoxdan edərdi. "Genosid" haqda bütün söhbətlər - əlbəttə ki, mifdir, arxasında erməni diasporu istəblişmətinin maliyyə qaynağı dayanan aldadıcı ideyadır. Ancaq Trampa ermənilərin pulu lazım deyil. O üzəndə vəd edilən bir neçə milyon dolların qarşılığında o, heç nə edəsi olmayacaq".

Bəs Qarabağ problemi ilə bağlı yeni administrasiyanın mövqeyi necə olacaq?

Oleq Kuznetsov: "Mən dəfələrlə bu haqda danışmışam və bir daha təkrar edim: Donald Tramp - başdan-ayağa əsl amerikalıdır, "yanki"dir və o, öz ölkəsi və xalqına sədəqətlə və şərəflə xidmət edəcək. O üzəndə o, xarici siyasətdə ABŞ-in bütün dünyada total dominant olmaq konsepsiyasının tərəfdarı olacaq. Bu baxımdan, Yer kürəsinin istənilən nöqtəsində istənilən konfliktə ondan ötrü aktual olacaq. Məsələ başqa şeydədir: Tramp bu konfliktlərə necə yanaşacaq - onları qızdıracaq, yoxsa həll edəcək. Bizə hələlik Tramp və et-

rafının xarici siyasət strategiyası məlum deyil. İnaquorasıyaya kimi də çətin ki, bunu bilək. Yalnız bir şey aydındır: Donald Trampı erməni diasporu ilə hər hansı korporativ öhdəlik bağlamır. Odur ki, lobbinin fikri ABŞ-in Dağlıq Qarabağ nizamlanması ilə bağlı mövqeyində nəzərə alınmayacaq".

Rusiyalı analitikin yuxarıdakı fikir və proqnozlarını ABŞ-dəki erməni lobbisi yetkililərinin ilkin açıqlamaları da təsdiqləyir. Məsələn, Amerika Erməni Assambleyasının regional ofisinin direktoru Arpi Vardanyan 1 in.am-in əməkdaşlığı ilə söhbətində bu xüsusda öz narahatlığını gizlətməyib. Onun sözlərinə görə, erməni məsələləri ilə məşğul olan qurum istənilən halda öz fəaliyyətini davam etdirəcək.

"Biz prezident Trampa işləməkdə davam etməliyik. Prezident Obama və ondan əvvəlkilərlə gördüyümüz işlərə davam etməliyik: görüşlər olacaq, Ermənistanla, Artsaxla (Qarabağla - red.) Suriya erməniləri ilə bağlı informasiyaların təqdimatı olacaq ki, məlumatlı olsunlar. Ola bilsin, yeni prezidentlə əməkdaşlığın yeni üsullarını axtarıb tapmaq lazım ola-

caq, çünki Tramp - siyasət adamı deyil".

Yada salaq ki, D.Tramp seçki təbliğatı kampaniyası zamanı Ermənistan mövzusunda, ümumiyyətlə, toxunmayıb. İronik şəkildə onu da deyirlər ki, Tramp heç Ermənistanın harda yerləşdiyini belə bilmir. Bununla bağlı Vardanyanın cavabı maraqlı olduğu qədər də bədbin olub: "Heç kim deyə bilməz ki, Tramp Ermənistanın harda yerləşdiyini bilir, ya yox. Onun seçki kampaniyasını izləyənlərin hamısı gördü ki, əsasən Amerika xalqına aid problemlər müzakirə olundu. Prezident seçildəndən sonra isə o, təkcə ermənilər yox, hamı haqda informasiya alacaq. Amma mən əminəm ki, o, ermənilər haqda bilməmiş deyil. Ermənistanın harda yerləşdiyini bilməsə, biz ona xəritə verərik".

Ancaq bir var, yeni prezidentə Ermənistanın harda yerləşdiyini göstərən xəritə versən, bir də həmin prezidenti ermənilər qarşısında gözükölgəli edəcək - dollarlar. Fərq bundadır. Hələ onu demirik ki, xəritəni Trampa çatdıracaq kimsə tapılacaq, ən önəmli si, Tramp bu xəritəyə etina edəcəkmi?

□ **Siyasət şöbəsi**

Abidəyə gül qoyan, baş əyən ermənilər və biz

Xalid KAZIMLI

Bir həftənin içində üç tanınmış erməni Bakıda Xocalı abidəsinin önünə gül qoydu. Öz vətənlərində, Ermənistanda onları "vətən xaini", "satqın" elan ediblər. Bu gün onlar Ermənistanı daxil olsalar, ya həbs edilərlər, ya da öldürülərlər.

Ancaq onlar nə ediblər ki? Onlar, sadəcə, tarixdə baş vermiş bir hadisəni, 1992-ci ildə yüzlərlə adamın qətlə, yaranması, əsir götürülməsi ilə nəticələnən məşum olayı etiraf ediblər.

Ermənilərin yerində biz də olsaq, İrevana gedərək "1915 - erməni genosidi" və "Sumqayıt faciəsinin qurbanları"nın xatirəsinə həsr olunmuş memorial kompleksi ziyarət edən, əklil qoyan soydaşlarımızı maraqlandırmaq, "vətən xaini", adlandırmaq.

Bu məsələdə biz hətta eyni addımı atan özbək, qırğız, tatar, türkmən siyasətçilərini və ziyalılarını da qınayıb-pisləyəcək qədər qabağa getmişik, onları "türk irqi"nin vahid düşməninə qarşı yekdil olmağa səsləyirik.

İran vətəndaşlarının adicə Ermənistanı turist səfərinə getməsinə belə həzm edə bilmirik - xüsusilə də o vətəndaşlar etnik mənşələri etibarilə İran türkü olduqda.

Bir zamanlar ermənilər azərbaycanlı həmkarları ilə görüşən, müzakirə aparan erməni politoloqları, hüquq müdafiəçilərini, jurnalistləri o qədər də pisləmirdilər, anlayırdılar ki, onlar bütün hallarda Ermənistanın marağından çıxış edirlər.

Bizdə isə vəziyyət əksinəydi, hesab edirdik ki, bu cür görüşlər Ermənistan və Azərbaycanın münasibətlərinin normallaşması və avtomatik olaraq Qarabağın de-yure itirilməsinə, unudulmasına hesablanmış addımdır.

Bu, gerçəkdən də bəzi Qərb dairələrinin düşünlülmüş və məkrli planlarının tərkib hissəsiydi. Ancaq o trend iflasa uğradı.

İndiki "yeni xalq diplomatiyası"nın öncəkindən fərqi ondadır ki, bu dəfə erməni ziyalıları Azərbaycana qarşı yol verilmiş haqsızlığa etiraz edir, Xocalı qətləminin qurbanlarını yad edir, erməni faşizmini lənətləyirlər.

Ona görə də indi ermənilər yazıçı Avetyanı, politoloq Martirosyanı və hüquq müdafiəçisi Caqinyanı satqın sayırlar. Ermənilər bu gedişatın onların xeyrinə olmadığını fərqləndirirlər.

Kimsə deyə bilər ki, yox, Avropa bu cür fərqli düşünən ermənilərin gəlib Bakıda sülh çarçısı olmalarına etina etməyəcək, onların nə dediklərinə məhəl qoymayacaq.

Startda ele ola bilər. Ancaq bu gediş-gəlişlər, açıqlamalar davamlı olarsa, kütləviləşərsə, mühəqqəq, rəylərin dəyişməsinə faydalı olacaq.

Ona görə də ölkəmizin vətənpərvərləri, o cümlədən QHT fəalları, jurnalistlər bu istiqaməti vurmamalıdır, əksinə, bu xəttin daha da inkişaf etməsinə çalışmalıdırlar.

Erməni separatizmindən ziyan çəkməyə qalsa, bu sətirlərin müəllifi ön sırada olanlardandır. Erməni hərbciləri atamın, qardaşımın, yüzlərlə qohumumun evini yandırır, yağmalayıblar, göz açdığım doğma və cənnətməkan kəndimiz 23 ildir ermənilərin tapdağı altındadır.

Erməni hərbcilərinin bizimlə üz bəzədiklərinə ön sənəger-itehkar ev tikmək üçün fundament tökdüyüm torpaq sahəsindədir. Yolum o həndəvərə düşəndə duyğusal anlar yaşamadan keçinmək olmur. Ancaq mən aydın surətdə başa düşürəm ki, bu, emosional ovqatla, "ah vətən, doğma yurd-yuva" deyər ağlaşma qurmaqla, "qəddar, işğalçı, zalım erməni, lənət olsun sənə" deməklə düzələn işlər deyil.

Dövlət səviyyəsində, millət miqyasında hərtərəfli iş aparmaq, güclənmək lazımdır. Söhbət təkcə hərbi qüdrəti artırmaqdan, işğalçılara qarşı barışmaz və yekdil mövqə tutmaqdan getmir. Əsas məsələ ermənilərlə rəqabət apardığımız bütün sahələrdə üstünlüklərə nail olmaqdır.

Onlardan biri də diplomatiyadır, dünya ilə dil tapmaq, sülhə hazırlığı göstərməkdir, millətin faşizmdən uzaq olduğunu, xoşməramlılığını hər kəsə sübut etməkdir.

Belə olsa, kimsə önümüzə dura bilməyəcək, haqq işimiz qalib gələcək.

2004-cü ildə Kipr problemi ilə bağlı keçirilən referendumu xatırlayaq. Adanın yunanlar yaşayan hissəsinin sakinlərinin 75 faizi birləşmənin əleyhinə, türklərin çoxu isə lehinə oldu və bütün Avropaya şok yaşatdı. Avropa siyasətçiləri gözləyirdi ki, əksinə olacaq, türklər birgə yaşayışın əleyhinə, yunanlar lehinə olacaq və türklər haqsız duruma düşəcəklər. Bu durum Avropa Birliyini, ATƏT-i, AŞ-ı olduqca çıxılmaz vəziyyətə saldığı və onlar hələ də o dalandan çıxma bilmirlər.

Biz də hamılıqla ağıllı, tədbirli, uzaqgörən olmalıyıq və ölkəmizə qarşı məkrli planları quranları cümlədən dalana salmağı bacarmalıyıq.

"QƏZ(z)a zolağı"

Əməkdaşlarımız Bakıdan Lənkərana uzanan "ölüm dəhlizindən" yazır

Elə bilirsiniz, ölkəmizdə bütün yollar artıq düzəlib, üstünlənib, təzələrinə ehtiyac qalmayıb, həə? Elə düşünürsüz, orta əsrlərdən qalma "Şirvan yolu dərbədar, içində meymun gözər" ifadəsi indi köhnəlib, birdəfəlik tarixə qovuşub, eləmi? İcində meymun gözən yollar, bəli, yüzdəyüz, ölkəmizdə hələ də qalmaqdadır. Sadəcə, bu yolların istiqaməti indi dəyişib. Həmin o bərabad yol, indi qədimlərdəki kimi, Şamaxı istiqamətli deyil, cənuba, Lənkəran tərəflərə meyillidir...

***

RAVTOYOL" OJSC
MƏSLƏHƏTÇİ/CONSULTANT: KOCKS CONSULT M.B.H.

PODRATÇI/CONTRACTOR: "EVROSCON" ASC
LAYİHƏÇİ/DESIGNER: GİDROTRANSPROEKT
TİKİNTİ MÜDDƏTİ 24 AY

Biləsuvarın Xırmandalı kəndinə gedən bərabad yolun sağda, solunda da gözoşayan pambıq tarlalarıdır. Adama köhnə, şirin sovet vaxtlarını xatırladır. Vaxtilə bu açmış pambıq qozaları, Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının gerbində də özünə rahat yer qazanmışdı. Ancaq pambıq qozası, ölkəmizin gerbindəki öz rahat yerini itirdikdən sonra yollar da, tarlalar da öz əvvəlki görkəmini dəyişib indiki bərabad vəziyyətə düşdü. Ətraflarında magistral asfalt yollar çat-çat oldu, seyrek pambıq tarlaları kəsib-kusubun saqqallı sir-sifətini təkrarladi. O bərabad yolun meymunu deyimmə biləsiz kimdi, hə?

Deyirəm kimdi - yol kənanı illərdir bəzəyən bax bu paslı reklam qalxanı.

Üzərində elə belə də yazılıb: "Ələt-Astara magistral yolunun tikintisi. Hissə 2. Ələt-Astara magistral yolu km.55+800-80+60. Müqavilə, CW 2014-2.

(IBRD LOAN 7889 İDA CREDIT 4723 AZ)
MALİYYƏLƏŞDİRƏN
BEYNƏLXALQ YENİDƏNQURMA VƏ İNKİŞAF BANKI FUNDED BY
INTERNATIONAL RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT BANK

SİFARİŞÇİ "AZƏRAVTOYOL" ASC
CLIENT "AZƏRAVTOYOL" OJSC

Ay camaat, biz hərif-zad deyilik sizin üçün. 24 ayda, 24 il arasındakı fərqlər, şükür, yaxşı bələdik. Reklam qalxanında bizə sırtın tikinti müddəti çoxdan axıb gedib. Kreditlər mənimənilib yeyilib, üstündən su da içilib, nitqlər də söylənilib. Reklam qalxanı paslanıb, yolların asfalt örtüyü aşılıb, dəlinib. Üstündəki yamaqların sayı, deyərəm Qavroşun şalvarındakı qədərdir, vəssalam. Ətrafdakı pambıqdan isə indi sadəcə zəhmətkeşlərə o qədər də xeyir gəlmir. Xeyri varlılar görür. Kasıblar isə bu pambığı kilosu 10 qəpikdən yığıb əzazil sahibkarlara təhvil verirlər.

Ətraf kəndlərdə kasıbçılıqdır. Kanal kənarında bəxtini sınanayan əltilovlular, kənd mənzərələrinin ayrılmaz əbədi hissəsinə çevrilib. Balıq isə tilova düşür ki, düşür...

Başibələli Bakı-Astara yolunun, belə görürəm elə bəri başdan, bəxti gətirməyib elə bil. Düzü, yolu abadlaşdırmaq istəyən də az olmayıb bu son 20 il ərzində. Səbiq iqtisadi inkişaf naziri Fərhad Əliyevin qardaşı Rafiq Əliyev, Ələt tərəfdə "Az-

petrol" yanacaq doldurma stansiyasını tikərək mōminləri unutmayıb. Yanında rahat namazgah inşa edib onlar üçün. Amma qəribədir, indi bu namazgahın divarını "Siqaret çəkmək yasaqdır" rəmzi bəzəyir. Baxanı xof basır. Ətrafdakı yermi dardır?

Məscidə siqaret çəkmək üçün gələn də varmı bəyem?

***

Yolun 100-cü kilometrindəyik. Əvvəl, Bakıdan çıxarılanda sürətlimiz əla idi-ayağımızı qaza basıb, bizi müşayiət edən sərcə baxırdı. Üstündən keçərkən

dəstələrini bir göz qırpmında arxada buraxırdı. 145-ci kilometrə yolun boğazı başladı daralmağa. Avtomobil qəzaları statistikasında yolun bu hissəsi həmişə günümüzün qəhrəmanıdır. Çox nadir hallarda yolun bu hissəsi həmin statistika düşür.

Yol kənarındakı bir kafedə oxuduğunuz bu yazını qələmə alarkən, bu acı statistika bir daha özünü isbatlayıb təsdiqlədi. Xəbər gəldi ki, bəs naməlum bir maşın yolun 47-ci kilometrində iki zavallı qadını vurub qaçıb. Məlumatlarda deyilir-"Salyan mağazalarından birində satıcı işləyən Gülbəniz Nüsret qızı Camalova və Neftçalanın Qaramanlı kənd sakini 42 yaşlı Səidə Arif qızı Qədirovani naməlum sürücünün idarə etdiyi maşın vurub". Qadınlar xoşbəxtlikdən sağ qalıblar. Ancaq vəziyyətləri ağırdır.

Qəza burda olmasın, bəs harada olsun? Elə bil burası Azərbaycanın qəza, bir növ "Qəz(z)a zolağı"dır. Ölüm-itim xəbərləri burda gündən-günə artır, azalma, səngimək nədir bilinmir. Təcili həyəcan təbii çalma, aidiyyəti qurumların diqqətinə çatdırıq bu problemi. Camaat artıq burda yol qəzalarına çoxdan təəccüblənmişdir.

***

Qəribə yerdir Azərbaycan. Burda ən yeni tikililər belə çox tez köhnəlir. Baxırsan, guya qədimdi. Sonra yoldan keçənlərdən öyrənirsən ki, bəs bu binanı, yaxud yolu, çox qədimlərdə deyil, sovetin qurub vaxtlarında inşa ediblər. Nə olsun? İndi yüz ilin köhnəsini xatırladı...

Həmin qəzalılar ünvanlardan biri də Kür üzərindəki acınacaqlı körpüdür. Üstündən keçərkən

sərnişinlərin hamısı qorxudan xırp səslərini kəsir, tir-tir titrəyirlər. Körpünü bəzəyən aslan heykəlləri isə çoxdan öz qoruyucu mələk missiyasını həyata keçirmir.

Lənkərana, Astaraya, yaxud hər hansı yaşayış məskəninə yaxınlaşarkən eyni mənzərə təkrarlanır-divarlarında "Təcili satılır!" nidası artır, yol kənarında qaz-ördəklər. İstisna ancaq Salyanın Şorsulu kəndidir. Burda Azərbaycanın ən dəhşətli dəlixanası yerləşir, deyilənlərə görə... Adı, qara qarğışlara düşmüş bu kənddə çathaçatda "Satılır!" nidası da itir, yol kənarındakı ördək-qaz sürüləri də. Belə ünvanlarda bütün sərnişinlər ancaq susmaq istəyir.

***

Yolun 160-cü kilometrində hər iki tərəf nəhəng su gölməçəlidir. Beş-on il qabaq selder-sular burda camaata əsl Nuh tufanı günlərini yaşadı. Bizdən bir hərəkət olmadığını görə təbiət özü bu geniş əraziləri mənimsəməyə başlayıb. Göllər, ətrafdakı insanlar, yollardakı çala-çuxurlar flaminqo quşlarına doğma Afrikanı xatırladı. Gəlib burda məskən salıblar. Yoldan ötərkən bu quşlara baxıb doymaq olmur.

Bütün bunlar, lap axırda, Lənkərana çataçatda, bədiiləşib yazıq, niskilli bir payız mənzərəsinə dönür. Görürsən ki, ağaclar artıq öz son yarpaqlarını bu yola töküblər. Bu son səylər də məmur tayfasının daş ürəyini titrətməyib hələ.

Qədim bayatılardakı kimi "Lənkəran yolu dərbədar, içində meymun gözər".

□ **Həmid HERİSÇİ,**
Elsən BALAXANILI
Fotolar "Yeni Müsavat"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

ATƏT-in Minsk Qrupunun fransalı həmsədri dəyişdirildi. Az sonra iki mühüm həmsədr dövlətdən birinin - ABŞ-ın prezidenti də dəyişdi. Cəmi iki ay sonra Barak Obamanın demokratlar hökumətini qeyri-ordinar siyasət adamı sayılan Donald Trampın respublikaçılar hökuməti əvəzləyəcək. Bəs qarşıdakı illərdə - yeni administrasiya dövründə Qarabağ konfliktini nə gözləyir, Trampın Ağ Evə gəlişi sülh prosesinin xeyrinə olacaq, yoxsa ziyanına?

Hələlik suala birmənalı cavab vermək mümkün olmasa da, Donald Trampın seçkiöncəsi verdiyi bəzi açıqlamalar, postsovet məkanındaki münaqişələrə yanaşması narahatlıq doğurmaya bilməz. Söhbət ondan gedir ki, prezident seçiləcəyi təqdirdə o, Kırım Rusiya ərazisi kimi tanıya biləcəyini söyləyib.

***

Trampın Ağ Evə sahiblənməsi ən əvvəl bu iki aspektdə Azərbaycan üçün maraqlıdır. Birinci ona görə ki, Azərbaycan Rusiyanın "Yaxın xaric" hesab elədiyi ölkələr arasında ram edə bilmədiyi ən strateji ölkədir. İkincisi isə bizim də öz "Kırımımız" - Dağlıq Qarabağ problemi var.

Əndişə də ondan ibarətdir ki, Tramp faktiki surətdə beynəlxalq hüququn təməl prinsipi olan ölkələrin ərazi bütövlüyü prinsipini yerində qulaqardı edə biləcəyinin anonsunu verib. Bu isə əlbəttə ki, təhlükəlidir, çünki ABŞ sıradan bir dövlət deyil. Başqa yandan, o zaman belə çıxırmı ki, Kırım Rusiyanın iç məsələsi sayan ABŞ-ın yeni prezidenti Qarabağ məsələsinə də laqeyd yanaşacaq və patronajlığı bütünlüklə Rusiyaya verəcək?

Söz düşmüşkən, Obama administrasiyası onsuz da 8 ildə Qarabağ məsələsinə ciddi diqqət ayırmadı, prezident Barak Obama rusiyalı həmkarı Vladimir Putinə fərqli olaraq, bir dəfə də olsun, Vaşinqtonda, yaxud ABŞ-ın hər hansı başqa şəhərində Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin görüşünü təşkil etmədi. Halbuki ondan əvvəlki Corc Buşun (kiçik) prezidentliyi dövründə belə görüşlər olmuşdu - məsələn, Ki-Uestdə. Hətta Amerika tərəfinin söyləri nəticəsində 1999-cu ildə münaqişə tərəfləri anlaşmaya yaxın idilər.

Obama hökumətinin Qarabağ məsələsində passivliyi bu üzdən də haqlı olaraq, amerikalı ekspertlər, o sırada Minsk Qrupunun sabiq amerikalı həmsədri, eks-diplomat Metyu Brayza tərəfindən dəfələrlə tənqidlərə məruz qalıb. Yeri gəlmişkən, Brayza Trampın prezidentliyi ilə bağlı danışıqların onun xarici siyasət kursu ilə bağlı konkret fikir söyləməyin hələlik tez olduğunu deyib.

"Trampın bəyanatları tez-tez bir-birinə zidd olur. Onun yeganə dəqiq məramı ABŞ-Rusiya münasibətlerini qaydaya salmaqla bağlıdır" - Brayza qeyd edib. Ancaq özünün şəxsi və professional təcrübəsinə əsaslanan Brayza onu da qeyd edib ki, ABŞ-ın hər yeni prezidenti Rusiya ilə əlaqələrdə sıçrayışa ümid eləsə də, bu, yalnız Rusiyada yeni prezidentin yanaşmasından sui istifadə etmək istəyi doğurub.

"Bir qayda olaraq da bu, Amerika-Sovet, sonra isə Amerika-Rusiya münasibətlərinin pisləşməsinə gətirib. Mən ehtiyat edərəm ki, bu dəfə də eyni şey baş verəcək, əgər Moskva Pribaltikada, Balkanlarda və Gürcüstanda böhranlar üçün təxribatlara gedərsə", - deyərək amerikalı keçmiş həmsədr əlavə edib.

***

Tramp hökumətinin Qarabağ məsələsindən öz yaxasını kənara çəkməsi həm də ona görə təhlükəlidir ki, ABŞ-Rusiya ziddiyyətləri Bakıya müəyyən mənada Qarabağ məsələsində maneəvər olmaq baxımından əl verir. Rusiyanın məsələdə şəriksiz, təkbaşına vasitəçilik imkanı əldə etməsi isə ona münaqişəni istədiyi şəkildə həll etmək, yaxud etməmək, konfliktlə manipulyasiya etmək və yaxud onun dondurulmuş şəkildə saxlamaq imkanı yaradır.

Sözsüz ki, Türkiyə amili də var. Ola bilsin Qarabağ

ABŞ prezidenti dəyişdi, Qarabağa yanaşma dəyişəcəkmi?

Ağ Evin yeni sahibinin sülh perspektivinə nə vəd etməsi ilə bağlı birmənalı fikir yoxdur; amerikalı sabiq diplomat: "Trampın bəyanatları tez-tez bir-biri ilə ziddiyyət təşkil edir"; amerikalı ekspert: "O, Qarabağ məsələsinə xüsusi diqqət ayıracaq..."

məsələsində Rusiya faktorunun güclənməsi avtomatik şəkildə Türkiyə amilinin də pozitiv rol oynamasına təkan verəcək. Hər necə olmasa, Ankara-Moskva barışıqından sonra iki ölkə arasında münasibətlər yüksələn xətlə gedir və son vaxtlar Moskva rəsmiləri konfliktin həllində qardaş ölkənin pozitiv rol oynaya biləcəyini dəfələrlə vurğulayıblar.

Ancaq bütün hallarda Qarabağ məsələsində Kremlə daha böyük imtiyaz və səlahiyyət tanınması sülh prosesinin xeyrinə ola bilməz. Çünki Moskva yalnız alternativ həll variantlarının mümkünlüyünü görüb də hərəkətə keçə bilər. Söhbət həm də konfliktin radikal həll variantından gedir.

Bununla belə, Trampın prezidentliyindən Qarabağla bağlı pozitiv gözləntiləri olanlar da var. Məsələn, beynəlxalq əlaqələr üzrə amerikalı ekspert Peter Tasse hesab edir ki, Güney Qafqazda ABŞ-ın siyasəti yaxşıya doğru dəyişəcək.

"Ümid edərəm ki, hələ də davam edən Dağlıq Qarabağ silahlı münaqişəsi Dövlət Departamenti tərəfindən

böyük diqqət qazanacaq. Həmçinin, yəqin ki, Donald Tramp Nümayəndələr Palatasının keçmiş spikeri, təcrübəli respublikaçı Hyutç Qinqriçi dövlət katibi təyin edəcək. Trampın Azərbaycanda sərmayələri var. İndi onun biznesi oğlanlarının və qızının idarəçiliyinə keçəcək. Amma şübhə yox ki, onun özü Azərbaycandakı hadisələrə, ilk növbədə də Dağlıq Qarabağ konfliktinin həll yolu axtarışına xüsusi diqqət ayıracaq - hansı konflikt ki, iki on illik ərzində çoxsaylı günahsız azərbaycanlıların həyatını məhv edib. Biz hamımız çox ümidliyik ki, Tramp suveren Azərbaycanın ərazisində erməni siyasət elitalarının qızıqdığı bu münaqişənin həllini prioritet kimi qarşısında qoyacaq" - ekspert qeyd edib.

Məsələ də ondadır ki, münaqişə vaxtilə məhz Ermənistandakı müəyyən siyasət dairələri tərəfindən qızışdırılıb və davam edir. Çünki məhz həmin qüvvələr illərdir hakimiyyəti zəbt edərək, öz xalqını qorxu-ürkü altında saxlayır. Bunu bir neçə gün öncə Bakıda mətbuat konfransı keçirən erməni hüquq müdafiəçiləri və siya-

silərinin açıqlamaları bir daha isbat edir. Lakin artıq İrəvanın ənənəvi təbliğat kampaniyəsi elə də işləmir və iflasa uğramaqdadır.

"Erməni fəalların iştirakı ilə Bakıda keçirilən konfrans Azərbaycanın uğurlu piar-gedişidir. Ermənilərin Bakıya gəlişi İrəvanın uzun illərdə formalaşdırmağa çalışdığı bütün stereotipləri dağıtdı". Bunu politoloq Elxan Şahinoğlu yazıb.

Onun sözlərinə görə, 3 erməni fəalın Bakıya gələrək konfransda çıxış etməsi İrəvana o dərəcədə təsir edib ki, Ermənistanın heç bir mediası bu haqda xəbər yaymayıb: "Ermənilərin Bakıya gələrək "Dağlıq Qarabağ əvvəllər olduğu kimi, Azərbaycanın tərkibində olmalıdır və bununla da iki

dövlət normal münasibətlər qurmalıdır" açıqlaması Ermənistan siyasət dairələrində şok effekti yaradıb. Ermənistan hakimiyyəti artıq qorxmağa başlayır ki, ölkəsində bu cür düşüncələr az deyil və onlar da gələcəkdə Bakıya gələn ermənilərə qoşula bilərlər. Ermənistanda başqa ermənilər də var ki, Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın tərkibində varlığını mümkün sayırlar, sadəcə, repressiyaya uğrayacaqlarından bunu açıq deməyə qorxurlar".

Politoloq hesab edir ki, rəsmi Bakı bu siyasəti genişləndirməlidir: "Ermənistanda Sərkisyana qatı müxalif olan fəallar çoxdur. Dağlıq Qarabağın Ermənistanı yük olduğunu dərk edən həmin fəallarla da dialoq qurmağa ehtiyac var.

Doğrudur, həmin ermənilər Dağlıq Qarabağla bağlı qəti fikir söyləməkdə çətinlik çəkirlər, ancaq onlar da bilirlər ki, Azərbaycanla müharibə şəraitində yaşamaq Ermənistanı uçuruma aparır. Bakıya gələn ermənilərin açıqlamaları beynəlxalq aləmə və həmsədr dövlətlərə də ciddi mesajdır ki, Dağlıq Qarabağda yaşayan ermənilər separatçıların hərbi-siyasi təzyiqi altında olmasalar, onlar Azərbaycanın tərkibində yaşamağa hazırdırlar. Hazırkı şərtlər daxilində Dağlıq Qarabağda referendum keçirmək mümkün deyil. Çünki separatçıların nəzarəti altında keçirilən referendumda ermənilərin sərbəst fikir bildirmələri onların həyatı üçün risklidir".

Noyabrın 11-də Milli Məclisin növbəti plenar iclası spiker Oqtay Əsədovun sədrliyi ilə keçirildi. İlk olaraq Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli və İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Ziyad Səmədzadə bir sıra qanunlara edilən əlavə və dəyişikliklərlə bağlı məlumat verdi. Dəyişikliklər texniki xarakter daşıdığından müzakirəsiz qəbul olundu.

İclasın gündəliyinə daxil edilən 26 məsələdən biri - Meşə Məcəlləsinə dəyişikliklər edilməsi haqqında qanun layihəsi isə geniş müzakirəyə səbəb oldu. Qeyd edək ki, sözügedən layihəyə əsasən, yaşıllıqların məhv edilməsinə görə cəzalar sərtləşdirilir. Təklif edilən dəyişikliyə əsasən, meşələrdə və ya xüsusi mühafizə olunan ərazilərdə ağacların, kolların və ya digər yaşıllıqların, eləcə də meşə fonduna daxil olmayan yaşıllıqların qanunsuz kəsilməsi xeyli miqdarda ziyan vurmağa bəş min manatdan yeddi min manata qədər miqdarda cərimə və ya iki ilədək müddətdə işlah işləri və ya üç ilədək müəyyən vəzifə tutma və ya müəyyən fəaliyyətlə məşğul olma hüququndan məhrum edilməklə və ya edilməməklə iki ilədək müddətdə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır.

Hazırkı qanunvericilikdə isə yuxarıda qeyd olunan eməllərə görə iki min beş yüz manatdan üç min beş yüz manatadək miqdarda cərimə və ya iki ilədək müddətdə azadlıqdan məhrum etmə nəzərdə tutulur.

Deputat Elmira Axundova bildirdi ki, təbiətə qarşı cəmiyyətimizdə laqeydlilik hiss olunur: "Qüvvədə olan müddəalar onsuz da sərt, indi daha da sərtləşdiririk. Amma buna baxmayaraq, yaşıllıqlar məhv edilməyə davam edilir. Bu məsələ ilə bağlı maarifləndirmə işləri aparılmalıdır. Bu barədə nazirə də dedim. O da deyir ki, bu barədə məhkəmə işləri var, qərarlar da qəbul olunur, amma icrası mümkün olmur. Meşə, ağac-kol bitkiləri və digər yaşıllıqların qorunması ilə bağlı müxtəlif qanunvericilik aktlarına təklif edilən dəyişiklikləri yüksək qiymətləndirirəm. Bu, dövlətimizin bitkilər aləminə olan həssas münasibətinin və yüksək qayğısının əyani göstəricisidir. Nəzərə alsaq ki, Abşeronun quraq torpaqlarında ağac və bitkilərin yetişdirilməsi necə böyük zəhmət və çətinlik hesabına başa gəlir, onda bu dəyişikliklər daha da aktuallıq qazanır".

E.Axundova dedi ki, hüquqi tədbirlərlə yanaşı, cəmiyyətin özünün ətraf ələmə münasibəti dəyişməlidir: "Cinayət Məcəlləsi və İnzibati Xətalər Məcəlləsinə nəzər yetirdikdə görürük ki, meşələrin, ağacların qanunsuz kəsilməsinə görə qüvvədə olan müddəalar onsuz da sərt, amma bununla belə, yaşıllıqların məhv edilməsi prosesi davam edir. Özü də bir çox hallarda Bakının mərkəzində, sakinlərin gözü qarşısında. Ona görə də biz cəzaları nə qədər sərtləşdirsək də, ciddi faydası olmayacaq, ilk növbədə düşüncə tərzimizi dəyişməliyik. Məsələn, mən hörmətli nazirimiz Hüseynqulu Bağirovla danışıqda cənab nazir bildirdi ki, məhkəmədə bu cür şəxslərə qarşı yüzlərə iddia qaldırılır, hətta nazirlik məhkəmədə qalıb gəldikdə belə təyin olunan cərimələri hərdən ala bilmirlər və icra prosesi illərlə uzanır. Odur ki, tək cəza sərtləşdirilməklə problemi həll etmək müm-

Ağac kəsənlərlə bağlı cəzalar ağırlaşdırıldı, deputatlar yenə narazı qaldı

Fərəc Quliyev: "Təkcə Yasamal rayonunda bir gecədə 40 ağacı kəsiblər"
Qüdrət Həsənquliyev: "Bakı şəhərində oksigen çatışmazlığı var, bu da yaşıllıqların az olması ilə əlaqədardır"

kün deyil". Deputat qeyd etdi ki, bu məsələdə ən böyük iş dövlət hakimiyyəti orqanlarının üzərinə düşür: "Həm yaşıllaşdırma işlərinin aparılması, ağac və kol bitkilərinin ekilməsi, həm də onların qorunmasında müvafiq qurumlar daha məsuliyyətli olmalıdırlar. Tikinti şirkətləri bina tikməzdən əvvəl ərazidə və onun yaxınlığında olan ağacları kəsirlər, hətta ciddi cəzalar ödəmək müqabilində. Təkcə özəl şirkətlər yox, elə dövlət orqanları özləri də bunu edirlər. Məsələn, bir müddət əvvəl Bakının Sumqayıt tərəfdən gırəcəyində, avtovağzalın yaxın hissədə yol genişləndirilərkən də eyni mənzərəni görmək mümkün idi. Bənzər hallar çoxdur. Başa düşürük, bəlkə də bu ağaclar abadlıq və genişləndirmə işlərinə maneçilik törədir. Lakin Avropa ölkələrində yüksək texnologiyalar var ki, ağacları qırmadan kökünü ilə birgə başqa yerə köçürürlər. Olmazmı ki, bizdə də müvafiq qurumlar bu texnikadan əl götürsün və tikinti, abadlıq və quruculuq işləri apararkən müəyyən haqq ödəmək müqabilində ağacları başqa yerə köçürsün. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi də mütləq bu prosese rəhbərlik və nəzarət etməlidir".

Deputat Fərəc Quliyev isə yaşıllıqların məhvinə görə daha sərt addımlara çağırır: "Biz burada danışırıq, amma tək cəza Yasamal rayonunda bir gecədə 40 ağacı kəsiblər. Biz qanunları dəyişirik, amma şəhərin mərkəzində yaşıllığı qırıb yerində bina tikirlər. Şəhər, məhəllə salınırsa, kənara salın-

Yeni binaların tikilməsi ilə bağlı ciddi güzəştlər var. Belə adamlar cəzalandırılmalıdır və bizim qanunlar kağız üzərində qalmamalıdır". **F.Quliyev parlamentdə səslənən fikirləri ümumiləşdirib müvafiq qurumlara göndərməyi təklif edib.** "Bəlkə nazirlər burada səslənən təklifləri nəzərə alsınlar", deyərək bildirdi. **Deputat digər problemlərdən də bəhs edib:** "Məsələn, yeni tikilən binalara qaz verilir, qanunda göstərilir ki, sayğac ilk dəfə pulsuz qoyulmalıdır. Amma gəlib 500 manata sayğac qoyurlar. Təklif edirəm ki, burada səslənən fikirləri müvafiq qurumlara çatdıraraq ki, müvafiq qurumlar bir az məsuliyyətli olsun".

Spiker Oqtay Əsədov isə dedi ki, elə mövcud vəziyyətə görə cərimələr daha da sərtləşdirilir: "O ki qaldı burdakı çıxışlara, burada səslənən fikirlər stenoqramda əksini tapır və bütün ünvanlara çatır".

Komitə sədri Əli Hüseynli bildirdi ki, zamanında yaşıllıqların qırılması ilə bağlı faktlar az idi, ancaq indi məsələni aktual edən qanunsuzluqların artmasıdır: "Qanunsuz hallar baş verirsə, ona qarşı sərt tədbirlər görülməlidir".

Deputat Qüdrət Həsənquliyev dedi ki, Bakı şəhərində ağac yetişdirməyin nə qədər çətin olduğunu hər kəs yaxşı bilir: "Biz bilirik ki, Bakı şəhərində oksigen çatışmazlığı var, bu da yaşıllıqların az olması ilə əlaqədardır. Biz övladlarımızın sağlamlığımızı naminə yaşıllıqları qoruyub, artırımalıyıq". Deputat sanksiyaları sərtləşdirməyi təklif etdi. O, vəzifəli şəxslərin min manat cərimə olunması ilə bağlı dəyişikliyə danışıqarkən dedi ki, bu, kifayət qədər az məbləğdir. O şəxs ağacı kəsəndən sonra həmin məbləği ödəyəcək. İlk növbədə vəzifəsini yerinə yetirə bilməyən memur işdən azad olunmalıdır: "Qanunda alternativ sanksiya çıxarılmamalıdır. Çünki biz alternativ sanksiya nəzərdə tutulanda məhkəmə daha yüngül cəzanı verir. Vəzifəli şəxs qanunu pozursa, birinci cəza onun vəzifədən azad olunması olmalıdır".

Qanun layihəsi yekdilliklə ilə qəbul edildi.

"Lisensiyalatr və icazələr haqqında" qanun layihəsinə edilən dəyişikliyin müzakirəsi zamanı çıxış edən deputat, Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov bildirdi ki, məsələyə həssas yanaşma tələb olunur: "Televiziya sahəsi çox mühüm və strateji sahədir. Ona görə də həyata keçirilən bu dəyişiklik də mühümdür. Əvvəlki qanundan fərqli olaraq artıq burada televiziya və radio yayımını ümumi hissəsindən fərqli olaraq dövlət təhlükəsizliyinin tərkib hissəsi olur. Bugünkü dövrdə dəyişiklik çox düzgün və ədalətli. Bundan sonra televiziya və radiolar dövlət təhlükəsizliyi siyasətinin tərkib hissəsi olur. Əgər əvvəllər televiziya və radio açmaq istəyən İqtisadiyyat Nazirliyinə müraciət edərkən və MTRŞ-nin rəyini alaraq bu işi həyata keçirirdilər, artıq bundan sonra bu prosedurlarda MTRŞ-nin səlahiyyətləri genişlənir və bütövlənir".

Qeyd edək ki, dəyişikliyə görə, Azərbaycanda teleradio yayımı fəaliyyəti dövlət təhlükəsizliyindən irəli gələn hallarla əlaqədar xüsusi icazə tələb olunan fəaliyyət növü sayılır.

Gündəlikdəki məsələlərin müzakirəsindən sonra spiker O.Əsədov cari məsələlərin müzakirəsinə vaxt ayırdı. Qeyd etdi ki, iclasın əvvəlində texniki problemlər səbəbindən çıxışlara yazılmaq mümkün olmayıb.

Deputat Tahir Kərimli büdcə ilə bağlı təklif verdi: "2017-ci ilin dövlət büdcəsində 641 milyon manat kəsir müəyyən olunub. Bu məni olduqca narahət edir. Keçən il büdcə kəsiri 1,7 milyard manat idi. Büdcə kəsirinin çox olmasından qorxmaq lazım deyil. Heç olmasa gəlirlərə nisbətən 10-15

sərhədini açmaq adı ilə Azərbaycan millətinin Dağlıq Qarabağ kimi dərdinin üstündən xətt çəkmək istəyən böyük siyasəti reallaşdırmaqda çalışanların məğlubiyyəti oldu". Çıxışının sonunda Z.Oruc spikerə xitabən "hörmətli Oqtay müəllim, bu mənim fikrimdir, bir deputat kimi siyasəti mövqeyimdir. Xahiş edirəm bunu hörmətlə qarşılayın", - deyərək bildirdi. O.Əsədov isə cavabında "ay Zahid Oruc, mən sənə bir söz dedim? Söz istədin, mən də çıxışa şərait yaratdım" söylədi. Z.Orucun təşəkkürünün qarşılığında sədr "mən də sənə təşəkkür edirəm" deyərək cavab verdi.

Deputat Qənirə Paşayeva 1-ci qrup əlillərin ödənişli ali təhsildən azad edilməsi, onların təhsil haqqının dövlət vəsaiti hesabına ödənilməsi təklifi ilə çıxış etdi. Bildirdi ki, bu adamların sayı azdır: "Onlar ali məktəblərə ödənişli əsaslarla daxil olarkən yaxşı olar ki, onların təhsil haqqını dövlət ödəsin. Çünki onlar üçün çox çətin bir vəziyyətə düşürlər. Bir neçə gün əvvəl bir neçə görmə qabiliyyəti olmayan, ali məktəblərdə oxuyan 1-ci qrup əlillər gənclərimizlə görüşdük. Təhsil haqqını ödəməkdə çətinlik çəkirlər və çox ağır vəziyyətdə qalıblar. Onlara kömək üçün bir neçə qurumlara xahiş müraciət etdik. Ona görə də universitetlərdə onların təhsil haqlarından azad edilməsi məsələsinə baxılması çox vacibdir. Bu, sağlamlıq imkanları məhdud insanların təhsilə stimullaşdırılması istiqamətində çox gözəl bir addım olardı". Xanım deputat əlillərin işlə təminatındaki problemlərdən də danışdı və qanunvericiliyi yerinə yetirməyərək əlilləri işə götürməyən müəssisə, qurum və şirkətlərə qarşı cəza tədbirlərinin sərtləşdirilməsi məsələsinə qaldırdı. Q. Paşayeva həmçinin görmə imkanları məhdud gənclərin işlə təminatındaki problemlərdən bəhs etdi və onların qısa zamanda həllinin vacibliyini xüsusi vurğuladı. Bildirdi ki, onlar arasında əlillər gənclər var ki, ali məktəblərə tam sağlam gənclərdən daha çox bal toplayaraq daxil olublar, bütün çətinliklərə baxmayaraq universitetlərdə yaxşı oxuyublar, amma buna baxmayaraq, özlərinə iş tapa bilmirlər: "Ali təhsil almış bu cür gənclərə, onların işlə təminatı məsələsinə xüsusi diqqət olmalıdır".

Deputat Fazil Mustafa bəzi qurumların yükünün ASAN Xidmətin üzərinə qoyulmasına etiraz etdi: "Kiminsə banka borcu olmasın, ASAN Xidmətə nə aidiyyəti var? Niyə bu cür qurumu nüfuzdan çıxarırsınız? Bu məsələni ASAN Xidmətin üzərinə yükləmək bu xidmətin nüfuzunu bilərəkdən aşağı salmağa xidmət edir. Yoxsa kiminsə kredit borcu olmasa görə ona şəxsiyyət vəsiqəsi verilməyəcək? Bu, non-sensdir. Hətta cinayətə qarşı şəxsiyyət vəsiqəsi verilir".

Deputat Zahid Oruc isə ABŞ-dəki seçkilərdən bəhs etdi: "Mənim ələmdə ABŞ-da keçirilən seçkilər Amerika cəmiyyətinin irqi, dini və milli böhranı ortaya çıxarıb. İkincisi, seçkilər ABŞ vətəndaşlarının pulunu Əfqanıstan və Yaxın Şərqdə, digər məkənlərdə inqilablara xərcləyənlərin məğlubiyyətini ortaya çıxarıb. Bundan əlavə, Ağ Ev ətrafında əksəriyyəti Klintonun çevrəsində qərarlaşmış lobi qruplarının, maliyyə mərkəzlərinin, ticarət şəbəkələrinin və onların qurduqları korrupsiya sistemi dağılmış olub". **Deputat bildirdi ki, bu seçkilərdə İŞİD-i dəstəkləyən qüvvələr məğlub oldu. Z.Oruc daha sonra əlavə etdi:** "Bu, Türkiyə-Ermənistan

Bu ilin martından bank borçlularına kömək məqsədilə yaradılan ilk Antikollektor çox sayda məhkəmə prosesləri aparır. Antikollektorun rəhbəri, hüquqşünas Əkrəm Həsənov quruma müraciət edənlərin sayının azlığına diqqət çəkərək, bunun mənfi hal olduğunu bildirir. Həmçinin, o, gələnlərin üçün bank borçlularının ciddi problemlərinin gözləndiyinə də diqqət çəkir.

Antikollektordan

vətəndaşlara müraciət - "Evinizi

itirmək istəmirsinizsə... //

Əkrəm Həsənov: "Evinizi girov qoymuş vətəndaşların evlərinin əlindən alınması ciddi sosial gərginlik yaradacaq"

bellidir. Hakimlerimiz istədiyi qərarı qəbul edir. Belə vəziyyətdə nəse konkret demək olmur. Ən azı, mübarizə aparmaq lazımdır, bunu hamıya deyirik".

Hüquqşünasın sözlərinə görə, Antikollektorda vətəndaşlara məhkəmədə hüquqları uğrunda mübarizə aparmağın qaydalarını başa salırlar: "Lazımı sənəd formaları veririk ki, gedin özünüzdü müdafiə edin. Ancaq məhkəməyə bizim hüquqşünaslarımız çıxacağı halda, ödəniş alırıq. Bu qiymətlər də digər hüquq şirkətlərindən aşağıdır. Bəziləri deyir ki, hətta bu pulu da ödəməyə imkanımız yoxdur, onlara da kömək edirik. Çünki borc elə məsələdir ki, vətəndaşın imkanı olsa, həmin borcunu ödəyər. Bizə müraciət edənlər təkəcə sadə vətəndaşlar deyil, sahibkarlar da var. Yüz min, yüz əlli min, hətta 600 min dollar borcu olanlar gəlib. Bir də vaxt udmağın bir üstünlüyü də var. Əmlak girov qoyulubsa, məhkəmə azı iki il çəkəcəksə, iki il sonra girov qoyulan daşınmaz əmlakın qiyməti enəcək. Vətəndaş dolayı yolla bunu ala bilər".

Ekspertin sözlərinə görə, məhkəmələrə vətəndaşların çox sayda müraciət etməsi çox vacibdir: "Kütləvi müraciətlərin xeyri olur. Banklara qarşı mübarizədə kütləvilik vacibdir. Qanun hətta bizim tərəfimizdə olan da, məhkəmədə banklar qeyri-rəsmi münasibətlərdən istifadə edərək vətəndaşlar üzərində qələbə çalırlar. Kütləvilik olanda bankların bu imkanı yoxdur. Hakimler qorxurlar belə işlərdən. Qeyri-rəsmi münasibətlər də adətən pula görədir, rüşvətdir, korrupsiyadır. Bu qədər işə görə banklar məhkəmələrə pul verə bilməz, imkanları yoxdur. Biz də vətəndaşlara deyirik ki, banklarla məhkəmələrdə vuruşun ki, qalib gələ bilərsiniz. Bizim bu cür işlərimiz olub və vətəndaşlar güzəşt əldə ediblər. Məsələn, "Bank VTB" vətəndaşlara dollar krediti vermişdi, biz bununla bağlı kütləvi iddia verdik. Biz bankı və evi satan MTK-nı məhkəməyə verdik. Bəzi məhkəmələr bizim vəsatətlərimizi təmin etdilər. Sonra bank və MTK vətəndaşlara güzəştlər etməyə başladılar".

Ə.Həsənov həmçinin qeyd edib ki, Antikollektorun fəaliyyəti zamanı qazandığı ən böyük uğur borca görə intiharların dayanması və həbslərin kəskin azalmasıdır: "Borca görə intiharlar azalıb. İnsanlar artıq vəziyyəti başa düşürlər. Kimsə qorxudanda, cavablarını verirlər. Borca görə inzibati həbslər də kəskin azalıb. Bizə bu barədə gec məlumat verildiyi üçün apelyasiya şikayəti verə bilmirik. Biz borca görə həbs edilən vətəndaşları pulsuz müdafiə edirik. Bu işləri Avropa Məhkəməsinə göndəririk. Göndərmə xərcini də özümüz çəkirik. Artıq üç işi Avropa Məhkəməsinə göndərmişik".

Ekspertin sözlərinə görə, indiyədək dörd min nəfərin Antikollektora müraciət etməsi azdır: "Həm insanlar məhkəmə sistemində etimad etmirlər. Həm də passivdirlər". **O qeyd edib ki, vətəndaşlar aktiv olmasalar, 2017-ci ildə qorxulu tendensiya müşahidə ediləcək:** "Evinizi banka girov qoymuş xeyli vətəndaş var ki, gələnlərin əvvəlləri onların əksəriyyəti evlərini itirəcəklər. Məhkəmə prosesləri özbaşına qalsa, banklar məhkəmələri tez udacaqlar. Gələnlə vətəndaşların evdən çıxarılma problemi ortaya çıxacaq. Bu da kütləvi olacaq. Mən mart ayında dövlət başçısına məktub yazmışdım və bunu xüsusi vurğulamışdım ki, evini girov qoymuş vətəndaşların evlərinin əlindən alınması ciddi sosial gərginliyə aparacaq. İndi məhkəmə prosesləri gedir, bu prosesləri vətəndaşlar vəkilərsiz, özləri aparsalar, çətin olacaq. Onlar heç vaxt da udu bilməyəcəklər və kütləvi şəkildə evlərini itirəcəklər. Banklar bu prosesi udacaqlar. Biz bu ilin sonuna yaxın imkanı olmayan vətəndaşlar üçün kömək yollarını yenidən fikirləşirik. Xarici qanunvericiliyi öyrənirik, bizim qanunvericiliyə bir də baxırıq. Çalışırıq ki, ölkədə kütləvi şəkildə borçluların banklara qarşı mübarizəsi nail olaq".

□ RÖYA RƏFİYEVA
Fotolar müəllifindir

Müdafiə Nazirliyi yaralanan hərbi qulluqçunun müraciətinə reaksiya verdi

"Əfsuslar olsun ki, ehtiyatda olan gizirin görmə qabiliyyətinin bərpası hələlik müasir tibb elmi tərəfindən mümkün deyildir" "Yeni Müsavat"ın 11 noyabr, 2016-cı il tarixli sayında "Minaya düşərək gözlərini və əlini itirən gizirin yardımı ehtiyacı var" başlıqlı yazı dərc olunub. Yazı döyüş tapşırığını yerinə yetirərək mina partlaması nəticəsində əlil olan Əbdürrəhmanov Nəzər Firudin oğlunun redaksiyamıza müraciəti əsasında hazırlanıb.

Nəzər Əbdürrəhmanov müraciətində bildirib ki, 2015-ci ilin avqust ayının 13-də döyüş tapşırığını yerinə yetirərək minaya düşməsi nəticəsində sağ əlinin bilekdən yuxarı hissəsi və sağ gözünün görmə qabiliyyəti tamamilə, sol gözünün görmə qabiliyyəti isə qismən itib. Sitat: "Hazırda heç bir gözüm görmür. Hərbi Hospitaldan sol gözümün tam müalicəsi başa çatmamış tərxis edilmişəm. Sol gözümün hissiyyəti qalıb, yəni işığı hiss edə bilərəm. Bu o deməkdir ki, mən sol gözümün görmə şansı hələ də vardır. Türkiyənin İstanbul şəhərində yerləşən "Dünyaqöz" xəstəxanasında doktor Anil Kubanoğlu bu sahədə ixtisaslaşmış həkimdir. İlk müayinələrin nəticələrinə əsasən təkəcə əməliyyat üçün 12000 dollar vəsait tələb olunur. Ailə vəziyyətimizin maddi durumu ağırdır. Mənə təyin olunan pensiya yalnız dolanışığımız və dərmanlara güclə çatır. Bu vəziyyətdə mənim xarici ölkədə müalicə olunmağım qeyri-mümkündür".

N.Əbdürrəhmanov üzleşdiyi durumla bağlı qəzet vasitəsilə dövlətdən və imkanlı şəxslərdən kömək istəyib.

Bu müraciət qəzetdə dərc edildikdən sonra Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən "Yeni Müsavat"a məktub daxil olub. Məktubda bildirilir ki, ehtiyatda olan gizir Əbdürrəhmanov Nəzər Firudin oğlunun yardımı ehtiyac olması ilə müvafiq qurumlardan ona maddi yardım göstərməsi ilə bağlı dərc edilən məlumatlara hərbi hissənin zabiti polkovnik Aydın Əyyubov aydınlıq gətirib.

A.Əyyubovun müraciətində deyilir: "2015-ci il avqust ayında xidməti vəzifələrini yerinə yetirərək mina partlayışı nəticəsində travma alan hərbi qulluqçu Silahlı Qüvvələrin Baş Klinik Hospitalında ixtisaslı mütəxəssislər tərəfindən uzun müddət müalicə olunub.

Bundan əlavə, hərbi qulluqçu 2015-ci ilin dekabr ayında Türkiyə Respublikasının Gülhanə Hərbi Tibb Akademiyasında, 2016-cı ilin fevral ayında isə İran İslam Respublikasında müayinə və müalicədə olub. Bu məqsədlə ona səfərləri üçün lazımı miqdarda maddi yardım edilib.

Hərbi qulluqçunun sosial-məişət şəraiti nəzərə alınaraq Müdafiə Nazirliyi tərəfindən ona Badamdar qəsəbəsində, çoxmərtəbəli binanın 2-ci mərtəbəsində, tam təmirli sahəsi 93.5 kv.m. olan 3 otaqlı mənzil ayrılıb, həmçinin məişət əşyalarının alınması məqsədilə ona maddi köməklik də göstərilib.

Gizir N.Əbdürrəhmanova xidməti vəzifələrini yerinə yetirərək aldığı travma ilə əlaqədar birdəfəlik dövlət siğortası və kompensasiya da ödənilib.

Hərbi qulluqçunun xidmət illəri hesablanaraq qanun çərçivəsində müəyyən edilmiş məbləğdə pensiya təyin edilib. Bundan əlavə, xidmət yoldaşları tərəfindən onun adına bank hesabı açılaraq hər ay müəyyən məbləğdə pul yardımı edilir, eləcə də hər bayramda ailəsinə baş çəkilir, tez-tez onunla telefon əlaqəsi qurulur və problemləri ilə maraqlanırlar.

Onu da qeyd etmək istərdim ki, bağlaşma ilə hərbi xidmətə qəbul olunarkən döyüş tapşırıqlarında iştirakına könüllü razılıq verir və bununla bağlı müvafiq sənədlərə imza atır.

Əfsuslar olsun ki, ehtiyatda olan gizir N.Əbdürrəhmanovun özünə də defələrlə bildirildiyi kimi, onun travma nəticəsində aldığı "sol gözün posttravmatik subatrafiyası" diaqnozunun müalicəsi və görmə qabiliyyətinin bərpası hələlik müasir tibb elmi tərəfindən mümkün deyildir".

□ Musavat.com

Tanınmışlar hansı tamaşa və ya konsertlərə gedir?

Sərdar Cəlaloğlu: "Son 3 ildə heç restorana getməyim yadıma gəlmiir"

Hafiz Hacıyev: "Milli mentalitetdən kənar olan məsələlərin hamısından kənardayam"

Novella Cəfəroğlu: "Buna maraq və həvəsim yoxdur"

Seymur Verdizadə: "Hər bir insan teatra, kinoteatra, konsertlərə getməlidir"

Teatr tamaşaları, konsertlər insanların mənəviyyatına, intellektual baxışlarına birbaşa təsir edən amillərdən biridir. Lakin danılmaz faktır ki, bu gün teatrlara, klassik musiqi gecələrinə maraq o qədər də qənaətbəxş deyil. Xüsusən də opera və ya balet tamaşaları zamanı salonlarda xeyli boş qalmış yerlər olur. Maraqlıdır, görəsən, hansı tanınmışlar tamaşa və ya konsertlərə gedir?

ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu tələblik illərində tamaşalara çox getdiyini bildirdi: "Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra mən heç bir teatra gedib tamaşaya baxmamışam. Tələbə vaxtı biz demək olar ki, çalışırdıq ki, tamaşaların premyerasına düşməsək də, 2-3-cü tamaşada iştirak edək. Ona görə də tələbə vaxtı təqaüdümdən yığdığımız pulla birtəhər, böyük çətinliklə amfiteatrdə oturub tamaşaya baxmağa çalışırdıq. O vaxt həm opera və balet, Akademik Milli Dram Teatrına, həm də Musiqili Komediya Teatrına gedirdik. Getməyimizin də səbəbi var idi. Sovet dövründə teatra gedəndə hansısa tamaşaya

görə deyil, kimin oynayacağına görə gedirdik. Bəzən eyni tamaşaya bir neçə aktyorun ifasında baxırdıq. O vaxt teatrlar aktyorlara görə əhəmiyyət kəsb edirdi. Məsələn, Nəsimə xanımın və digər komediya ustalarının oyununa görə Musiqili Komediya Teatrına gedirdik. O vaxt aktyorlar özləri bir şəxsiyyət, ictimai xadim idi. Həm də tamaşalar da ciddi fundamental idi, müasir dövrdə bu cür əsərlər yoxdur. Yadıma

gəlir, son vaxtlarda "YUĞ" Pantomima Teatrının tamaşalarına getmişəm. Çox maraqlı bir ideyanın işlənməsi var idi. Sonra sözün düzü, ardicil gedə bilmədim. Amma nəvələrimi bütün təzə çıxan uşaq tamaşalarına göndərirəm. Çünki ruhun formalaşmasında tamaşaların əhəmiyyəti böyükdür.

Qeyri-adi dərəcədə tamaşalara böyük marağım var, sadəcə, vaxtım yoxdur. Son 3 ildə restoranlara getməyim yadıma gəlmiir. Vaxtımın sadəcə səmərəli keçməsinə alışırım ki, qarşıma qoyduğum o projələri həyata keçirirəm.

MMP sədri Hafiz Hacıyev da vaxt baxımından teatrlara gedə bilmədiyini dedi: "Səmimi deyim ki, heç bir konsert və ya teatra getməyə vaxtım yoxdur. Mən hər gün səhər saat 10-dan axşam saat 7-8-ə qədər partiyada oluram. Asudə vaxtlarımda da rayon təşkilatları ilə görüşə gedirəm. Yəni teatra, konserte getməyə vaxtım olmur. Vaxtım çox az olur. Eyni zamanda mədəniyyətimizi də məmurlar zəiflədib. Olsa da heç baxmaq istəmirəm. Milli mentalitetdən uzaq olan məsələlərin hamısından kənardayam".

Hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu isə ölkədə deyil, xaricdəki konsert və teatrlara getdiyini açıqladı: "Mən tamaşalara gedirəm, amma Bakıda yox. Xarici ölkələrə gedəndə konserte, tamaşalara gedirəm. Cavanlıqda teatr, səhnə ilə çox bağlı olmuşam. Orada Hökümə Qurbanovanı, Məhlucə Sadiqovanı və digər böyük insanları, aktyorları görmüşəm. Ondan sonra gələn nəslə də görmüşəm və onlarla fəxr edir, həmişə onları görmək istəyirdim. Daha

sonra Akademik Milli Dram Teatrında Fuad Poladovun tamaşalarına gedirdim. O, oradan ayrıldı, sonra Rus Dram Teatrına onun tamaşalarına getməyə başladım. Ondan sonra sözün düzü, tamaşalara daha getmirəm. Marağım, həvəsim yoxdur buna. Həm tamaşalarda professionalıq yoxdur"

Tanınmış jurnalist Seymur Verdizadə isə qeyd etdi ki, imkan daxilində teatr və konsertlərə gedir: "Hər bir insan teatra, kinoteatrlara, konsertlərə getməlidir. Mən də imkan daxilində tamaşalara gedirəm. Sonuncu dəfə isə Peter Turrininin əsəri əsasında "Axır ki, qurtardı..." monoloq tamaşasına getmişəm.

Yaxın bir ayda demək olar ki, heç bir tamaşaya getməmişəm. Sonuncu dəfə Aqil Abbasın əsəri əsasında çəkilmiş "Dolu" filmi izləməyə getmişəm. Amma tez-tez film təqdimatlarına qatılıram. Bu yaxınlarda "Ağ ölümə yox deyək", narkomaniya əleyhinə həsr olunmuş sənədli film və digər təqdimatlarda iştirak etmişəm. Bir sözlə, hər həftə 2-3 sənədli bedii filmin və yaxud hansısa albomun təqdimatında iştirak edirəm. Yəni jurnalistlik peşəmlə əlaqədar olaraq tez-tez bu cür təqdimatlara qatılıram.

Bir neçə il bundan əvvəl Akademik Milli Dram Teatrında "Ayдын" tamaşasına özüm biletdə alıb getdim, sonra da dost-tanışa biletdə alıb onları da bu tamaşaya baxmağa dəvət etdim. Tamaşada Aydın rolunu xalq artisti Nürəddin Mehdiyanlı canlandırdı. Tamaşaya getməyimin səbəbi isə o idi ki, həm Nürəddin müəllimlə dostluq əlaqələrimiz var idi, həm də tamaşada xeyli ciddi məsələlər qoyulmuşdu".

□ **Xalidə GƏRAY**

Müəllimin qızını öldürən şəxs özünü qismən günahkar bilir

Sevgilisi ilə birlikdə istirahət mərkəzinə gedən və orada onu öldürən şəxsin məhkəməsi davam etdirilib. Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində qətl hadisəsi törətməkdə təqsirli bilinən 1982-ci il təvəllüdü Elməddin Əhmədovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesində prokuror ittiham aktını elan edib.

E.Əhmədov elan olunmuş ittiham üzrə özünü qismən təqsirli bildiyini deyib.

Daha sonra zərərçəkmişin hüquqi varisinin məhkəməyə gəlmədiyini elan olunub.

Hüquqi varis məhkəməyə məktub göndərərək təqsirləndirilən şəxsin dindirilməsində iştirak etmək istdiyini bildirib. Bu səbəbdən də məhkəmədə təqsirləndirilən şəxsin dindirilməsi baş tutmayıb.

Növbəti məhkəmə prosesi noyabrın 17-nə təyin olunub.

Hadisə bu il, yanvarın 15-də Qubadakı "Retro" istirahət mərkəzində baş verib.

İstirahət mərkəzində Sumqayıt şəhər sakini, 1978-ci il təvəllüdü Könül Zalovanın üzərində zorakılıq əlamətləri görünməyən meyit tapılıb.

Məlum olub ki, 2016-cı il, yanvarın 13-nə keçən gecə Könül Zalova idarə etdiyi "Infiniti" markalı avtomobildə tanışı, Bakı şəhər sakini Elməddin Əhmədovla birgə istirahət mərkəzinə gəlib. Meyit tapılarkən isə Elməddin Əhmədov hadisə yerində olmayıb.

Könül Zalovanın atası Zülfü Zalov Sumqayıt Dövlət Universitetinin müəllimidir.

Qeyd edək ki, Könül Zalovanın Əhmədovla uzun müddətdir münasibəti olub. Qətlə səbəb onlar arasında pul üstündə yaranmış mübahisənin olduğu bildirilir.

Könül Zalovanın təqsirləndirilən şəxsin 200 min manatını mənimsədiyi qeyd edilir.

□ **İ.MURADOV**

Elan

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Əziz oxucular, xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün zəng etməyiniz və ya email (kioskum.az@gmail.com ailtto:kioskum.az@gmail.com) yazmağınız kifayətdir.
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!
Telefon: (012) 434-93-01

Təbib Darya xanım

Onurğa yırtığı, osteoxandroz, sağalmaz yaralar, yanıqlar, uzun müddət yataqdan sonra əmələ gələn yaralar, diabetdə trafik xoralar, varikoz genişlənmələr, qadın sonsuzluğunun zəli ilə müalicəsi və digər xəstəlikləri cərrahi müdaxiləsiz, xüsusi məlhəmlərlə və xüsusi metodika ilə in-yeksiyalarla müalicə edirəm.

Tel: 070-888-91-50

DİQQƏT! 2011-ci ildən bütün Beynəlxalq Bal Sərgilərinin qalibi "Darı Tyan Şana" (Qırğızistan) şirkətinin bal və müalicəvi bal məhsulları Bakıda!

Atbaş balı (Ağ bal)

Esparsət balı (monoflor)

İssık kul balı

Karkıra balı

Uzqen balı

Mumiya

Oqnyovka pçelinaya

Propolis məcunu və s.

Şirkətin məhsulları yarmarka və bazarlarda satılmır.

Məhsulları bu ünvandan ala bilərsiniz:

Neftçi Qurban küçəsi-119. (Bayıl Doğum evinin yanı)

Əlaqə telefonu: (012) 49123-82; (051) 922-15-71

Kişilər!!! Axırcı şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * **Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək** (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * **Cinsi marağın və cinsi aktların azalması**
- * **Vaxtıdan tez toxum ifrazatı** (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * **Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)**
- * **Prostatitlər.** Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * **Prostat adenomasi** (vəzidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * **Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi** və ya **kiçilməsi**
- * **Qasıq-xayalıqda** sızılı, küt və ya kəskin ağrılar
- * **Əvvəldən xarici cinsi üzvün** balaca olması
- * **Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi**
- * **Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi** (Peyroni xəstəli.)
- * **Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı**
- * **Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)**
- * **Hormonal və iltihablı sonsuzluq** (kişilər və qadınlarda da)
- * **Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları**
- * **Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması**
- * **Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları**
- * **Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması**
- * **Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağırlaşmalar**
- * **Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar**
- * **Yuxuda ikən və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalması**
- * **Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz**
- * **Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmansız müalicəsi**

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)

Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

Mərkəzi Bankdan sakitleşdirici açıqlamalar...

Baş bank nikbin bəyanat, ekspertlər isə növbəti devalvasiya anonsu verir...

Milli valyuta olan manatın durumu yenə narahatedicidir. Əksər ekspertlər ilin sonuna doğru növbəti devalvasiya gözləyirlər. Bildirilir ki, artıq Mərkəzi Bank duruma nəzarət etmək iqtidarında deyil. Ekspertlər manatın hər gün azalan məzənnəsinə, həmçinin Mərkəzi Bankın azalan valyuta ehtiyatlarına diqqət çəkərək qeyd edirlər ki, prosesin qarşısı alınmır. Həmçinin vurğulanır ki, hökumət özü də manatın sabitləşməsində maraqlı deyil.

Mərkəzi Bank isə valyuta ehtiyatlarının azalmasını səbəbini açıqlayıb və manatın taleyinə aydınlıq gətirib. "Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatlarının azalmasına səbəb Əmanətlərin Sığortalıması Fondunun (Fond) lisenziyası alınan "Bank Standard" kommersiya bankı-

nın qorunan əmanətçiləri qarşısında kompensasiya öhdəliklərinin icrası ilə bağlıdır. Bu məqsədlə qanunvericiliyə uyğun olaraq, fondla 175 milyon dollar həcmində konvertasiya əməliyyatı həyata keçirilib". Azadlig.org xəbər verir ki, bunu Azərbaycan Mərkəzi Bankından (AMB) valyuta ehtiyatlarının 127 milyon azalmasının

səbəbi ilə bağlı sorğuya cavab olaraq bildirdilər. Ancaq Mərkəzi Bank üçüncü devalvasiyanın gözlənilməsi ilə bağlı bəzi ekspertlərin fikirlərinə münasibət bildirməyib.

Mərkəzi Bankdan bildirilər ki, manatın xarici valyutalara nəzərən məzənnəsi tədiyyə balansız üzrə meyllərə uyğun və ötən ilin sonunda elan edilən yeni məzənnə rejimi çərçivəsində formalaşır: "Çevik məzənnə rejimi qlobal iqtisadi şokların milli iqtisadiyyata mənfi təsirlərini hamarlamağa imkan verir. Eyni zamanda çevik məzənnə rejimi daxili maliyyə bazarının inkişafını təşviq edir, bir sıra yeni maliyyə alətlərindən istifadəni dəstəkləyir. Bundan başqa, yeni rejim ölkənin xarici valyuta ehtiyatlarının zəruri həcmdə qorunmasına müsbət təsir edir. Bu rejim həmçinin pul kütləsini və faiz dərəcəsinə effektiv idarə etməklə Mərkəzi Bankın inflyasiyaya real təsir imkanlarını artırır". Sorğuya cavabda qeyd edilir ki, Mərkəzi Bankın valyuta bazarında iştirakı minimuma endirilib. Dövlət Neft Fondunun (DNF) valyuta bazarında satışları da Mərkəzi Bankda təşkil olunan hərəclar çərçivəsində həyata keçirilib.

Qeyd edilir ki, dövr ərzində manatın rəsmi məzənnəsi banklararası əqdlər (hərəcəclər və hərəclərdən kənar əməliyyatlar nəzərə alınmaqla) üzrə orta məzənnə əsasında müəyyən edilmişdir. Cari ilin əvvəlindən növbəti iş gününə rəsmi məzənnənin bir iş günü əvvəldən elan edilməsi təcrübəsinə başlanıb. Həmçinin bildirilir ki, valyuta bazarında tələb-təklifə uyğun olaraq bu ilin 10 ayında manatın məzənnəsinin dinamikasında bir neçə möhkəmlənmə və ucuzlaşma dalğası müşahidə

edilib. Ümumilikdə cari ilin 10 ayında manata nəzərən ABŞ dolları 5,1 faiz, avro isə 5,4 faiz bahalaşmışdır. Dövr üzrə 1 ABŞ dollarının manata qarşı orta günlük məzənnəsi isə 1,5704 manat təşkil edib. "Dövr ərzində ikitərəfli məzənnələrin dinamikası çoxtərəfli məzənnənin dinamikasına da təsir göstərmişdir. Cari ilin 9 ayında qeyri-neft sektoru üzrə real effektiv məzənnə 21,4 faiz ucuzlaşmışdır. Real effektiv məzənnənin ucuzlaşma meyli idxalın əvəzlənməsinə və ixracın stimullaşdırılmasına dəstək verən mühüm amildir", - deyərək Mərkəzi Bankdan bildiriblər. Mərkəzi Bank bundan sonra da 2015-ci ilin dekabrında elan etdiyi çevik məzənnə rejiminin tətbiqini davam etdirəcəyini bildirir.

Ekspert Natiq Cəfəri isə məsələ ilə bağlı musavat.com-a bildirib ki, Mərkəzi Bankın ehtiyatlarının azalmasının səbəbi tək qorunan əmanətlərin qaytarılması ilə bağlı deyil: "Əslində səbəblərdən biri budur. Azərbaycanın gəlirlərinin azalması, idxaldan asılılığın yüksək səviyyədə olması, valyutaya tələbatın ilin sonunda ənənəvi olaraq qalxması, bütün bu səbəblər də təsir edir. Bunların üzərinə həm də depozitlərin qaytarılması ilə bağlı öhdəlikləri gəldikdə, Mərkəzi Bankın ehtiyatlarının azalmasını, valyuta ilə bağlı tələbatın artmasını izah etmək mümkündür. Tək səbəb

depozitlərin qaytarılması deyil. Mərkəzi Bank, sadəcə, açıqlamasında "Bank Standard"ın adını çəkməklə, müəyyən sənədlər yaratmağa çalışır ki, problem bu bankla bağlı olub. Yeni demək istəyiblər ki, bundan sonra problem yaşanmayacaq. Əslində isə belə deyil. Sadələşdirilmiş problemlərdən biri depozitlərin qaytarılması ilə əlaqədardır. Digər problemlər yerində qalır".

Ekspert həmçinin deyib ki, MB-nin açıqlamasında manatın məzənnəsinin azalma faizi də doğru göstərilməyib: "MB beş faizdən bir qədər çox bahalaşma göstərir. Bu, əslində doğru yanaşma deyil. Çünki il ərzində minimum və maksimum məzənnəni götürsək, bahalaşma təqribən 12 faizdir. MB çalışır ki, özü-özünü altdasın. Belə yolla problemi həll etmək mümkün deyil. Çünki gəldikcə daha çox valyutaya olan tələbatın artımını görürük. Bundan başqa, bizdən asılı olmayan xarici səbəblər də var. Həm dollar indeksinin dünyada qalxması, FES-lə bağlı qərarın gözləntiləri, neftin qiymətində son zamanlarda enişin müşahidə olunması manata olan basqıların artırır. Amma sadəcə Mərkəzi Bank qəliz iqtisadi dilə yazılmış bir açıqlama ilə, bir izahatla sanki özü-özünü sakitleşdirməyə çalışır. Amma problemlərin həlli yolu belə deyil".

□ Rəy RƏFİYEVA

Tələbələrin 1 manatlıq dönəri: yeyək, ya yeməyək?

Eyyub Hüseynov: "80 faiz dönərlər keyfiyyətsiz ətdən hazırlanır"

Bu gün paytaxtın istənilən küçəsində dönerxanalara rast gəlinir. Qeyd edək ki, bir çox ölkələrdə döner məşhur qida hesab olunur. Lakin həmin ölkələrdə döner əl üstü qida kimi istifadə olunmur. Belə ki, ətin üzərinə yağ çəkildikdən sonra doğranaraq boşqaba qoyulur və əsasən sarımsaq-qatıqla yeyilir. Həmçinin onun təmizləndirilməsinə və yaxşı bişirilməsinə də ciddi fikir verilir.

Azərbaycanda isə döner daha çox fast-fud (cəld yemək) şəklində satılır. Ölkəmizdə elə dönerxanalar var ki, antisaniitariya şəraitində işləyir. Amma elə yerlər də var ki, açıq havada, demək olar ki, ayaq altında satılır. Yolun toz-torpağı isə həmin dönərlərin üzərinə hopur. Dönərlərin satıldığı yerlərdən asılı olaraq onun qiyməti və keyfiyyəti də dəyişir. Elə döner var ki, 2 manat 50 qəpiyə-3 manata satılır, elə döner də var ki, 1 manata satılır. Hər ikisinin tərkibi eyni olan dönərin fərqli qiymətlərə satılması artıq onun keyfiyyətinin hansı dərəcədə olduğunu deməyə əsas verir. Tələbələrin sıx olduğu yerlərdən biri də Elmlər Akademiyası met-

rosu yaxınlığıdır ki, bir neçə universitet yanaşı olaraq bu ərazidə yerləşir. Burada dönərlər 1 manata satılır. Sırf tələbələr üçün 1 manata satıldığı deyən dönerçilər bunun rəqabətlə əlaqəli olduğunu bildirirlər. Ancaq təbii ki, ət dönərinin 1 manata satılması müəyyən şübhələr yaradır. Əslində döner hazırlayarkən çox cüzi miqdarda ət-dən istifadə olunur. Elə döner satılan yerlər var ki, orada bütün ərzaqlar bərabər çəkilərək qramla dönərə daxil edilir. Elə yerlər də var ki, bunu gözəyari edirlər. Çox zaman döner yeyərkən sanki tərəvəz yeyirmiş kimi bir tə-

əssürat yaranır bizdə. Çünki tərkibinə ətdən daha çox tərəvəzlər, bəzi hallarda kartof, kələm qoyulur. Ümumi götürsək hazırda orta hesabla 1 kiloqram ətdən təqribən 50 döner hazırlamaq mümkündür. Nəzərə alsaq ki, dönərlərin hazırlandığı ət heç də keyfiyyətli deyil, onda demək olar ki, dönərin maya dəyəri qat-qat ucuz başa gəlir. Keyfiyyətli ətənin qiyməti isə 10 manatdan aşağı deyil. Qeyd edək ki, standarta uyğun olmayan məkanda və köhnə aparatlarla bişirilən bu qida insanı ölməyə aparır.

Metronun "Elmlər Akademiyası" stansiyası yaxınlığındakı 1 manatlıq döner satıcısı belə ucuz satmalarının səbəbinin sırf tələbələrlə bağlı olduğunu dedi: "Tələbələrə görə 1 manata satırıq ki, hamı ala bilsin. Bilirik ki, tələbəçilik necə çətin olur. Həm də burada döneri 1 manata satan yalnız biz deyilik. Digərləri də satır. Biz bəyənmirik o birildən alsınlar".

Vüsal adlıq digər döner satıcısından dönərə vurulan ətə neçəyə alındığını soruşduqda o bu suala cavab vermək istəmədi: "Ət hər yerdə neçəyədirsə, yeğin ki, o qiymətə də alınır. Mən, sadəcə olaraq, satıcıyam. Bizə bu ət şişdə gəlir, mən yalnızca bişirib satıram. İçinə vurulan ərzaqların haradən neçəyə alındığını isə bilmirəm".

Tələbələr bu dönərlərdən alıb dadsalar da, dadından narazı olanlar da vardı. Leyla Məmmədova dedi ki, buradakı dönərlərdən tez-tez alır: "Bəzən olur ki, dadı yaxşı olur, bəzən də pis. İyi gələndə belə in-

sanın ürəyi bulanır. Amma təbii ki, sahilə yediyimiz 2-3 manatlıq dönər dadını vermirdi. O tamamilə başqadır. Qiymət də keyfiyyətə görə dəyişir".

Qeyd edək ki, baş çəkdiyimiz dönerxanalarda dönərlərin keyfiyyətini təsdiq edəcək hər hansı sənəd, kağız tələb etsək də, bizə bunu göstərən olmadı. Ya "yoxdur", ya da ki, "müdirədir, o da burada yoxdur" cavabını aldıq.

Maraqlıdır, paytaxtın müxtəlif yerlərində 1 manata satılan dönərlər keyfiyyətlidirmi?

Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov bu sahədə problemlərin yaşandığını dedi: "Standartlaşma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi iki il öncə dönerxanalar haqqında standartlar hazırlayıb. Dönerxanalara dönərləri təzə ətdən hazırlayıb şişə taxıb skoçla büküb soyuducuda saxlayıb, soyuducu maşınlarla dönerxanalara çatdıran müəssisələr müəyyən olunub. Bu müəssisələrdən biri vaxtilə "Çudo Peçka" idi. Bakıda fəaliyyət göstərən "AzProtein Foods" şirkəti də bu işlə məşğuldur. Biz orada yoxlama aparmışdıq. Onlar tam təmiz ətdən hazırlayıb dönerxanalara çatdırırdılar. Lakin bizim araşdırmalarımızdan məlum oldu ki, dönerxanaların cəmi 20 faizi mərkəzləşdirilmiş qaydada təmiz ətdən istifadə edir. Digər 80 faiz dönerxanalar dönərləri haradan necə gəldi aldıqları keyfiyyətsiz ətdən hazırlayırlar. Biz iş aparırdıq ki, dövlətin təyin etdiyi bu standartlar həyata keçirilsin. Çox təəssüf ki, bu sahədə problemlər yaşanır".

□ Günel MANAFLI

MÜSAVAT

Son səhifə

N 251 (6572) 12 noyabr 2016

Çox kitab oxuyan uşaq gələcəkdə böyük pullar qazanır

İtaliyanın Padua Universitetində aparılan araşdırmalara görə, uşaqlıq və gənclik dövrlərində kitaba daha çox bağlı olanlar iş həyatlarında daha çox pul qazanırlar.

Padua Universitetində işləyən Giorgio Brunello, Guglielmo Weber və Christoph Weiss kimi iqtisadçılar 9 Avropa ölkəsindən 6 min nəfərin karyera və qazanclarını tədqiq edərək bu nəticəyə gəliblər.

Onlar deyirlər ki, şans faktoru yaxşı iş tapmaqda o qədər də təsirli deyil, insanlar təhsilləri, iş əxlaqları, təcrübələri ilə yüksəlirlər.

Universitetlərdə peşəkar bacarıqlar öyrədilir, amma həyata baxış, bilik və əxlaq yaşayaraq və bəzən də oxunan kitablardan öyrənilir.

Uşaqlıqda çox kitab oxuyan adamların maaşları daha az kitab oxuyan adamlara nəzərən 5 faiz çoxdur.

Evlərində kitab olan və məktəbə başlamazdan əvvəl kitabı çox sevən uşaqlar dərslər kitablarını daha rahat oxuyur və gələcəkdə də daha yaxşı iş fərsətləri olur.

Araşdırmaçılar valideynlərə uşaqlarının məktəbdə daha uğurlu olması və gələcəkdə daha yaxşı işlərdə işləmələri üçün kitab oxumaq alışqanlıqı aşılamalarını məsləhət görürlər.

Sutkanın 22 saatını yatır

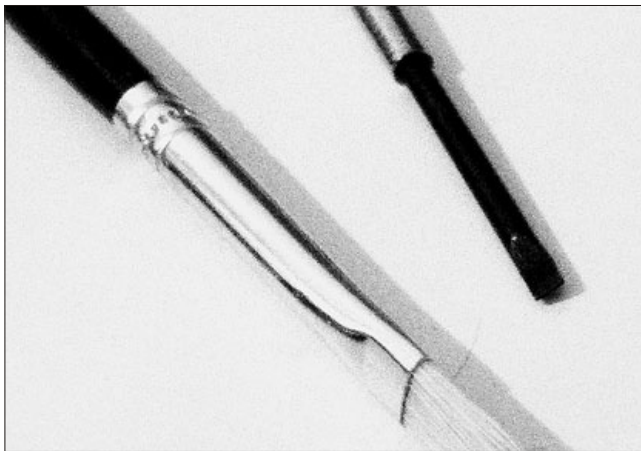
37 yaşındakı Heather nadir rast gəlinən "yatan gözəl sindromu"na yaxalanıb. Bu xəstəliyə görə o, gündə 22 saat boyunca yatsa da, yenə özünü yorğun hiss edir. "Mirror"da yayımlanan xəbərə görə, Heather, 8670 saatlıq ilin 8030-unu yataraq keçirir. Kanadalı qadın 7 ildir ki, eyni vaxtda iki xəstəlikdən əziyyət çəkir. Bunlardan biri miyaljik ensefalomiyelit (ME), digəri isə "yatan gözəl sindromu" olaraq bilinən Klein-Levin sindromudur. Xəstəliyindən əvvəl aktiv bir həyatı olan Heatherin soyuqdeyməsi viral bir xəstəliyə çevrilmə 3 ay boyunca yatağa bağlı yaşadı. Yaxşılaşmasına baxmayaraq, halsızlığı hələ keçməyən qadın özünü daim yorğun hiss edirdi. ME diaqnozu qoyulan Heather özünü yuxulu hiss etsə də, bunun xroniki halsızlıq xəstəliyinin bir simptomu olduğunu düşünmüşdü. 2014-cü ildə təcili böyrək əməliyyatı olandan sonra yorğunluğu daha da artdı. Gün ərzində 18 saatla 22 saat arasında yatırdı. 3 ay boyunca bu şəkildə davam etdikdən sonra yuxusunu sistemə salmağa çalışdı, ancaq heç cür oyaq qala bilmirdi. Ən sonunda həkimə gedən Heathera bu dəfə də KLS diaqnozu qo-

nu düşünmüşdü. 2014-cü ildə təcili böyrək əməliyyatı olandan sonra yorğunluğu daha da artdı. Gün ərzində 18 saatla 22 saat arasında yatırdı. 3 ay boyunca bu şəkildə davam etdikdən sonra yuxusunu sistemə salmağa çalışdı, ancaq heç cür oyaq qala bilmirdi. Ən sonunda həkimə gedən Heathera bu dəfə də KLS diaqnozu qo-

buldu. Nadir görülən KLS xəstəliyi dünyada ancaq bir nəfərdə müşahidə edilib. İki xəstəlik birləşincə lazım olduğundan artıq yatan qadında huşsuzluq və əzələ ağrıları kimi nevroloji problemlər özünü göstərdi. Odur ki, qadın gün ərzində ancaq 8 saat oyaq qala bilir və bütün həyatını 8 saata sığışdırmağa çalışır.

Bu uşaqların bəzisi mismar udur, bəzisi plastik ördək

2 yaşındakı Şeyla qarın ağrısı şikayəti ilə xəstəxanaya aparılıb. Rentgenə salınan uşağın bağırsağında görünənlər isə həkimləri şoka salıb. Məlum olub ki, balacanın bağırsağında 9 santimetrlik mismar var. Amma bu, uşaqların dəcəlliklərinin necə sağlamlıqlarını risk altına qoyması ilə bağlı ilk nümunə deyil. Daha öncə də Amerikada 8 aylıq körpə suya qoyulanda bir topu udub. Top uşağın qarında bö-

yüdüü üçün onu təcili əməliyyata aparıblar. Daha bir nümunə isə 7 aylıq bir körpənin tük udmasıdır. Həkimlər həmin tükü əməliyyata ehtiyac duymadan çıxarıblar. 7 yaşındakı başqa bir uşaq isə danışanda qərribə səslər çıxarmağa başlayınca ailəsi onu xəstəxanaya aparıb. Həkimlər ilk növbədə psixoloji bir problem olduğunu düşünsə də, sonradan məlum oldu ki, uşaq plastik ördək udub. Sinə ağrısı və qusma şikayəti ilə xəstəxanaya gələn başqa bir balaca uşağın isə batariya udduğu ortaya çıxdı. Batariya uşağın yemək borusunda bir deşik açmışdı.

QOÇ - Gün boyu Ay bürcünüzdə olsa da, bunun nəzərdə tutduğunuz işlərin həyata keçməsinə maneçiliyi olmayacaq. Əksinə, bütün planlarınız reallığa yaxınlaşacaq. Qidənizə fikir verin.

(12 noyabr)

Sabuhi Rahimli

BUĞA - Maraqlı sövdələşmələr aparmaq üçün kifayət qədər məhsuldar gündür. Qarşı tərəf sizin bütün təkliflərinizə müsbət rəy bildirəcək. Amma gərək loqvalıqdan uzaq olasınız.

ƏKİZLƏR - İxtiyarınızda olan bu təqvimdən qeyri-adi heç nə gözləməyin. Necə deyirlər, başınızı aşağı salıb adi işlərlə məşğul olun. Hər dedi-qoduya ciddi yanaşmayın. Daxili orqanlarınızı qoruyun!

XƏRÇƏNG - İş üslubunda dönüş yaratmaq üçün şanslarınız artacaq. Bunun üçün ilk növbədə ədalət prinsiplərinə riayət etməyiniz tələb olunur. Özünüzdə həmkarlarınızdan daha üstün tutmayın.

ŞİR - Bir qədər problemli gün hesab etmək olar. Çünki bir tərəfdən səhhətinizdə çətinliklər, digər tərəfdən pulsuzluq ovqatınızı korlaya bilər. Heç olmasa münasibətləri tənzimləyin.

QIZ - Həddindən ziyadə yorğun bir gün yaşamağa olacaqsınız. Üzərinizə düşən vəzifələrin məsuliyyətini dərk etməyə çalışın. Həmkarlarınızla yerli-yersiz mübahisəyə girməyin.

TƏRƏZİ - Təxminən saat 16-ya qədər gərgin situasiyalarla üzləşə bilərsiniz. Odur ki, oturub-durduğunuz adamların kimliyini götür-qoy edin. Etibar etmədiyiniz kəslərə mühüm sirlərinizi verməyin.

ƏQRƏB - Astroloji göstəricilər maliyyə durumunuzun yaxşılaşacağını bəyan edir. Münasibətlər zəminində isə vəziyyət bir qədər gərginləşə bilər. Mübahisədən yayın.

OXATAN - Nəhayət ki, neçə gündən bəri davam edən üzüntülü anlarınız arxada qalacaq. Təxminən saat 11-dən etibarən şəxsi işlərinizdə böyük dönüş baş qaldıracaq. Çətinlikdən qorxmayın.

OĞLAQ - Sevindirici hadisələr yolunuzu gözləyir. Ola bilsin ki, ağılınıza gətirmədiyiniz istiqamətdən işgüzar təkliflər də alarsınız. Vaxtınız olsa, müqəddəs yerlərə mütləq baş çəkin.

SUTÖKƏN - Yaxşı olar ki, əsas vaxtınızı fəaliyyətə yönəldəsiniz. Çünki digər sahələrdə xoşagəlməz hadisələr mümkündür. Pulla bağlı bütün planlarınızı təxirə salın. Uzaq yola çıxmayın.

BALIQLAR - Ünsiyyətdə olduğunuz hər bir kəslə, ələlxüsus da doğmalarınızla mehriban davranın. Nəzərə alın ki, qarşılıqlı hörmət sizə səmərə verə bilər. Qaranlıq havada daha çox evdə olun.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Sevən insanın beyni daha məhsuldar işləyir

Sağlam sevgi insanı xoşbəxt, asılı sevgi isə depressiv edir. Eşq aqressivliyi azaldar, insan daha xoşniyyətli, xoşxassiyət olur. Eşqə düşən insan ətrafına qəzəb, neqativlik deyil, xoşbəxtlik, pozitivlik saçır. Xoşbəxt olan insan ətrafındakılara qarşı qırcı yanaşmaz.

Sevgi beynində kimyəvi prosesi canlandırır, sürətləndirən, aktivləşdirən ən əsas duyğudur. Beyin nə qədər yaxşı çalışsın, sevgi də o qədər yaxşı davam edir. İnsanın beyni donmuş, tükənmiş, paylaşmaya açıq deyilsə, demək sevgi də bir o qədər tükənib. Sevgi zehni açar, hormonları canlandırır.

Sevən beyni daha məhsuldar, daha sağlamdır. Beynin ən sağlam vitaminini sevgi və eşqdır. Eşq beynin qabığının funksiyasını sürətləndirir. İmmunitet sistemi üzərində də faydalı təsirləri vardır. Müqaviməti artırır. Sevdini itirməklə isə tam tərsi olur, bədən müqaviməti azalır və xəstəliklər insanı daha tez yaxalayır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 4.750

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.